

28/80

WSPÓŁCZESNE
MALARSTWO
I RZEŹBA
ZSRR

DNI KULTURY
RADZIECKIEJ
18-27-IV-1980

MINISTERSTWO
KULTURY
ZSRR

MINISTERSTWO
KULTURY I SZTUKI
PRL

CENTRALNE
BIURO WYSTAW
ARTYSTYCZNYCH

WSPÓŁCZESNE MALARSTWO I RZEŹBA ZSRR

kwiecień 1980 Warszawa Zachęta, plac Małachowskiego 3

maj 1980 Katowice Galeria Sztuki Współczesnej BWA, ul. Armii Czerwonej 6

Stało się już dobrą tradycją organizowanie dni kultury i sztuki krajów socjalistycznych, stwarzających okazję do wzajemnego zapoznania się z plastyką, teatrem, filmem i muzyką, umożliwiających obopólne wzbogacenie twórcze bratnich kultur.

Przedstawiona wystawa obejmuje prace odzwierciedlające skomplikowane i różnorodne oblicze sztuki radzieckiej. Prezentuje ona dzieła znanych artystów kilku pokoleń od twórców radzieckiej sztuki plastycznej poczynając, do prac młodych, utalentowanych artystów współczesnych. Dzieła ich dokumentują zasadnicze etapy historyczne rozwoju naszego kraju, wielkie dokonania narodu w walce o tryumf idei Października, pracowitą codzienność i dzień odświętny człowieka radzieckiego. Wraz ze zwycięstwem Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej życie artystyczne kraju zaczęło się formować od nowa. Zreorganizowano system kształcenia artystycznego, zorganizowano pracownie artystyczne dla robotników i czerwonarmistów, znacjonalizowano muzea, pałace i dwory, otoczono opieką zabytki.

Duża część inteligencji twórczej przyjęła rewolucję z entuzjazmem. „Moja Rewolucja” — te słowa Włodzimierza Majakowskiego mogłyby się stać mottem twórczości wielu mistrzów pędzla.

Poszukiwanie nowych form i zapał rewolucyjny były symptomatyczne dla całej sztuki tego okresu. „Przeżywamy epokę twórczości” pisał w 1920 roku W. Briusow.

Wielkim stymulatorem aktywizacji twórczej artystów w tych trudnych porewolucyjnych latach był leninowski plan monumentalnej propagandy, głębokie osobiste, zainteresowanie W. I. Lenina sprawami sztuki radzieckiej.

Zestaw malarstwa zgromadzonego na obecnej wystawie otwierają obrazy znanych jeszcze przed rewolucją artystów, których właściwy i pełny rozkwit nastąpił w latach władzy radzieckiej. Nawet tak tradycyjne gatunki malarstwa, jak pejzaż, czy portret napełniają się nową, rewolucyjną treścią.

W obrazach „Tęcza” K. Juona, „Fantazja” K. Pietrowa-Wodkina są przekazywane w symbolicznej umownej postaci radość z wielkich przeobrażeń i przecucie wspaniałej przyszłości.

W portrecie rzeźbiarza I. D. Szadra pędzla rosyjskiego artysty starszego pokolenia M. Niestierowa z niezwykłą siłą przekazane zostały twórczy zapał i śmiałość poszukiwań właściwe nowemu człowiekowi. Trudno uwierzyć, że ten obraz zbliżony bez mała do dzieł tytanów epoki odrodzenia, pod względem siły ducha, namalował artysta pogrążony do czasów rewolucji całkowicie w tematyce mistyczo-religijnej.

Młodzież artystyczna tamtych lat przychodziła do pracowni artystycznych bezpośrednio z frontów wojny domowej. Dążenie do możliwie najtrafniejszego dokumentarnego oddania przeżyć rodziło nie powierzchowne, lecz głęboko realistyczne płótna jak na przykład „W chutorze” M. Grekowa jednego z najwybitniejszych późniejszych batalistów, „Rodzina u fotografa” F. Bogorodskiego, „Pokój nauczycielski” J. Czenkowa.

Dla niektórych artystów, przyjmujących dokonujące się w kraju burzenie dawnego porządku, jako negację wszystkiego co „stare”, w tej liczbie również tradycji kultury narodowej, i poszukiwanie nowego języka i nowych form, okazały się częstokroć zupełnie nie do przyjęcia. Charakterystyczne dla tej postawy są prace K. Malewicza i P. FILONOWA. Mimo szczerości i niewątpliwych osobistych uzdolnień, nieobecność w ich sztuce pierwiastka humanistycznego prowadziła do chłodnych spekulacji — przewagi środków formalnych nad wątkami treściowymi.

Łatwiej znajdowali swoje miejsce w radzieckiej rzeczywistości artyści, którzy w poszukiwaniach twórczych nie tracili związku z bogatymi tradycjami realistycznej i demokratycznej sztuki. Namiętną radością życia, malarskim temperamentem nasycone są prace P. KONCZAŁOWSKIEGO, A. LENTUŁOWA, I. MASZKOWA i A. OSMIORKINA. Podstawą metody twórczej P. Konczałowskiego jest studium koloru — kształtowanie formy kolorem. Portret Tairowa pędzla A. Lentułowa zaciekawia bogactwem i dynamiką palety barwnej. Dla I. Maszkowa typowe jest dążenie do przekazania zmysłowej dotykalności form i intensywnego nasycenia barw.

W obrazie „Numer w hotelu. Zagorsk” przedstawiającym martwą naturę z pejzażem A. Osmiorkin podejmuje problemy światła i przestrzeni. Malowniczym bogactwem palety, niezwykłą siłą kolorystycznego dźwięku uderza malarstwo wybitnego armeńskiego artysty M. SARJANA. Jeden z lepszych jego obrazów „Kwiaty” namalowany przez artystę w podeszłym już wieku, cechuje siłą, świeżość i zapał młodzińczy.

Optymistyczną tonacją odznacza się popaździernikowa twórczość P. Kuzniecowa. Jego obraz „W kołchozie” olśniewa rytmiczną kompozycją światła.

W latach 20-tych liczni artyści zajmowali się przedstawianiem postaci Lenina i jego współbojowników.

W rzeźbie „W. I. Lenin” N. Andrejew tworzy postać wodza rewolucji, myśliciela, trybuna i oratora. Głębokie wzruszenia, szkice, osobiste spotkania z Leninem zapoczątkowały znakomite andrejewskie „Leninia-na”.

Pracując nad portretem Lenina współczesny pietrozawodzki rzeźbiarz L. Łankinen uwypuklił jego głęboko ludzkie cechy.

W malarskim portrecie W. R. Mienżynskiego, jednego z współpracowników W. Lenina osiągnął W. Mieszkow dużą siłę wyrazu w przekazaniu wizerunku profesjonalnego rewolucjonisty, skromnego i męznego człowieka.

Ożywione poszukiwania nowego języka plastycznego cechują również rzeźbę. Twórczość wybitnych rzeźbiarzy tego okresu reprezentują prace A. Golubkiny „Brzózka”, A. Matwiejewa „A. S. Puszkina”, J. Czajkowa „Kąpiąca się”. Jakkolwiek różnią się od siebie charakterem twórczości, wspólna jest afirmacja życia zawarta w ich dziełach.

Dużą siłą ekspresji emanuje rzeźba W. Muchiny „Wiatr”. Ogromną wyrazistość w ukazaniu narodowego rosyjskiego charakteru osiągnął I. Szadr w „Portrecie matki”. Nad portretem jednego z ciekawszych artystów lat 20-tych W. Tatlina pracowała S. Lebiediewa.

W okresie pierwszych pięciolatek, kiedy Związek Radziecki ogarnięty entuzjazmem przekształcił się w wielki plac budowy, artyści dążyli do zarejestrowania radości jaką daje praca we wszystkich jej aspektach, jak to miało miejsce w obrazie „Montaż hali fabrycznej” P. Wiliamsa, czy przy budowie gigantów przemysłowych w pracach N. Dormidontowa i A. Łabasa. Obraz nowego, twórczego człowieka w jego surowej prostocie i jednocześnie monumentalności, przekazuje A. Samochwałow w płótnie „Budująca metro”.

Niepośledni wkład wniósł do radzieckiego malarstwa portretowego P. Korin wybitny malarz, główny kontynuator tradycji M. W. Niestierowa. Jednym z lepszych obrazów Korina jest portret L. Leonidowa znanego aktora Moskiewskiego Teatru Artystycznego. W wizerunku człowieka o głębokiej kulturze intelektualnej zawarł artysta takie uczucia, jak wierność idei i patriotyzm.

Tematowi internacjonalizmu proletariackiego i walki klasy robotniczej innych krajów poświęcona została praca A. Tyszlera „Sacco i Vanzetti”.

W trudnych latach wielkiej wojny ojczyźnianej 1941—1945, kiedy kraj oddawał wszystkie swoje siły w walce z faszystowskim najeźdźcą, sztuka zaangażowała się również, rozbudzając wolę walki w obronie Ojczyzny i wiarę w zwycięstwo. W tym czasie powstały wybitne dzieła sztuki radzieckiej w dziedzinie plakatu, grafiki a także malarstwa i rzeźby. Wielu artystów bezpośrednio uczestniczących w operacjach wojennych otrzymało odznaczenia bojowe. W tworzonych na pierwszej linii frontu szkicach rzeźbiarskich, portretach z natury zanotowali oni bezprzykładne męstwo obrońców Moskwy, Leningradu, Sewastopola; bitew na Małej Ziemi i na Wołdze. Echem surowych lat wojny brzmią w latach 70-tych kompozycje rzeźbiarskie W. Cygala „Mała Ziemia” i L. Chodiny „Zima 1941—1942 r.”

Heroiczne wizerunki żołnierzy radzieckich oddali w swych pracach L. Kierbel „Portret N. Bokiego” i N. Pierszudczew „Portret Kantariego”.

W sztuce okresu powojennego z nową siłą doszła do głosu tematyka patriotyczna rozbudzona w latach wojny. Uczucie to przejawiało się szczególnie w twórczości A. Płastowa, którego prace tematycznie związane ze wsią opiewają jej trud. Obraz rodzajowy „Na wsi” jak gdyby wchłoniął radość spokojnej egzystencji rodzinnej wsi autora, przesycony jej barwami i zapachami.

Liryczny pejzaż N. Romadina „Wies Chmielewka” przepełnia cisza jakby na nowo przez artystę odczuta po ciężkich latach wojny. Obraz „Możajsk. Pola” — jedno z lepszych dzieł S. Gierasimowa, który oddał swój talent idei ucieleśnienia cech narodowych, zarówno w portretach, płótnach tematycznych, jak i w cyklu pejzaży; ta ojczysta problematyka opracowana została z prawdziwie epickim rozmachem.

W latach 50-tych kontynuują pracę takie indywidualności twórcze jak A. Dejneka, J. Pimienow, A. Gonczarow, których działalność zapoczątkowana jeszcze w latach trzydziestych odegrała olbrzymią rolę w dalszym rozwoju plastyki radzieckiej.

Przedstawione na wystawie prace tych artystów noszą charakterystyczne cechy koncepcji malarskich ich autorów.

Rzeźbę tego okresu reprezentuje romantyczny portret M. Konienkowej dłuta jednego z wybitniejszych rzeźbiarzy rosyjskich S. Konienkova i pełen temperamentu rzeźbiarski szkic J. Biełasowej „Portret starca”.

Na początku lat 60-tych, kiedy zapoczątkowano w kraju ogromną budowę irkuckiej i brackiej hydroelektrowni, kiedy rozpoczęło się zagospodarowywanie ugorów, zarysowały się pewne nowe tendencje w rozwoju sztuki radzieckiej: dążenie do możliwie wierniejszego, szczerzego ukazania surowej codzienności, pracowitych dokonań i twórczego wysiłku człowieka.

Kierunek ten przeważał w twórczości artystów lat 60-tych i otrzymał umowną nazwę „stylu surowego”. Charakterystyczne jego cechy odzwierciedliły się nawet w takim „odwiecznym” temacie, jakiemu poświęcił swój obraz „Zakochani” G. Korzew. Artysta nie idealizuje swoich bohaterów, nie zabiega o przypodobanie się odbiorcy. Niektórzy krytycy ganiłi Korzewa za świadome brutalizowanie scen. W istocie te głęboko ludzkie obrazy rejestrują biografię ludzi, którzy przeżyli wojnę i lata doświadczeń. Emanują indywidualizmem, naturalnością i siłą witalną.

W. Iwanow w obrazie „Nad Oką” nadaje postaci prostej wiejskiej kobiety-matki cechy wzniosłości, monumentalności, utwierdzając tym samym

wysoką wartość każdej, nawet na pierwszy rzut oka skromnej istoty ludzkiej.

Równoległe z tym kierunkiem kontynuowane są w twórczości wielu artystów tradycje tematyki rodzajowej. Z pewnym liryzmem traktują tematykę wiejską J. Kugacz w obrazie „Gospodyni” i W. Stożarow w „Martwej naturze z lnem”.

Nasiąkają poetyką codzienne sceny na płótnach T. Jabłońskiej i W. Sidorowa. Bardzo odświeżenie prezentuje się obraz A. Nikicza „Osiedliny”. Subtelny kontakt artysty z pięknem ojczystej przyrody widoczny jest w obrazach P. Nikonowa „Pejzaż ze studnią” i A. Mylnikowa „Wiosna”, urok skromnego motywu oddaje obraz A. Gricaja „Stare lipy”.

Życie artystyczne lat 70-tych odznacza się dużą aktywnością wszystkich pokoleń artystów radzieckich. Odnoszą sukcesy artyści ze związkowych i autonomicznych republik. Bardziej znaczący i zauważalny staje się wkład młodzieży twórczej. Przedstawiane na licznych wystawach tych lat prace młodych artystów odkrywają złożoność i wielostronność powiązań człowieka z otaczającą go rzeczywistością, bogactwo i głębię wnętrza radzieckiego człowieka, entuzjazm budowniczych nowego świata.

Symptomatyczne jest zainteresowanie młodych artystów psychologicznym portretem swojego rówieśnika rozmyślającego o przeszłości i przyszłości o swoim miejscu w życiu (O. Fiłatczew, T. Nazarenko, M. Mielkonjan).

Nieodmiennie inspirującym tematem dnia dzisiejszego pozostaje w sztuce zagadnienie pracy. Wielką budowę BAM-u oddaje obraz W. Gryżłowa „Ranek. BAM”, gdzie artysta potrafił oddać związek człowieka z przyrodą, wieloplanową panoramę osiedla zamieszkałego przez robotników budowlanych. Ogrom i rozmach gigantycznych kombinatów odzwierciedlają prace A. Pantielejewa „Estakada Azowskiej Stalowni”, D. Umarbekowa „Wielka huta”. W odmiennie emocjonalny sposób podejmuje temat pracy M. Tałaszenko w obrazie rodzajowym „Subotnik w ogrodzie botanicznym” — nacechowanym ciepłym stosunkiem artystki do przedstawianych postaci.

Liczni młodzi artyści z republik związkowych rozmiłowani w poszukiwaniu kolorytu, formy wypowiedzi, sięgają do tradycji kultury narodowej. Prace takich artystów jak M. Abdurachmanow, G. Jarałowa, E. Rzakulijew są malowane pod wpływem miniatur Wschodu, ich płaska dekoracyjność w potraktowaniu przestrzeni łączy się z nieomal portretową charakterystyką każdego modelu.

Dorównują aktywnością malarzom znani radzieccy rzeźbiarze, reprezen-

towani na wystawie szeregiem portretów poświęconych działaczom nauki i kultury.

Zainteresowaniem romantykami, aktywnymi ludźmi o zdecydowanych charakterach odznacza się twórczość rzeźbiarzy: N. Tomskiego, O. Ikonnikowa, M. Anikuszyna, J. Nerody, którzy w ciągu ostatnich lat stworzyli obok galerii portretów różnorodnych pod względem rozwiązań artystycznych pomniki — zarówno w kraju, jak i za granicą.

Na uwagę zasługuje intensywny rozwój, szczególnie w latach siedemdziesiątych, rzeźby rodzajowej i małych form, dających artystom możliwość tworzenia prac poetycko-nastrojowych, jak „Dziewczynka z kotem” D. Szachowskiego, „U studni” J. Czernowa, „Chłopiec z gołębiami” W. Kałasznikowa, „Sadzący drzewko” I. Tabidze, czasami humorystycznych „Klaun” M. Smirnowa, lecz zawsze nacechowanych ciepłym stosunkiem do człowieka.

Nasza obecna rzeczywistość stawia przed artystami wciąż nowe i nowe zadania. Otoczeni stałą uwagą i troską komunistycznej partii i państwa, artyści różnych kierunków, szkół i pokoleń, pracują aktywnie we wszystkich dziedzinach sztuk pięknych w głębokim przeświadczeniu, że ani jedno z ich dzieł o wysokich walorach artystycznych nie przejdzie niezauważone.

„Prawdziwie artystyczne dzieła literatury i sztuki są skarbnicą narodu” — powiedział L. I. Breżniew na XXV Zjeździe KPZR. „Dobrze wiemy, że słowo artystyczne, zmienność barw, ekspresja, harmonia dźwięków, uduchowiają współczesnych i przekazują potomnym pamięć serca i duszy o naszych czasach, o naszym pokoleniu, jego niepokojach i dokonaniach”.

Zywimy nadzieję, że przedstawiona polskiemu widzowi wystawa, wzbogaci jego wyobrażenie o różnorodności i głębokim humanizmie sztuki realizmu socjalistycznego.

T. Rudniewa

MALARSTWO

- Michaił Abdurachmanow, ur. 1934
Greta Jarałowa, ur. 1938
1. Proklamowanie Tadżyckiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, 1977, olej płótno, 152×156
wł. Związku Plastyków Radzieckich
 2. RFSRR — Kompozycja, 1921, olej płótno, 48×59
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie nr inw. ŻB 1318
 3. Eduard Bielógórow, ur. 1947
Dzieci wojny, 1977, olej płótno, 124×145
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
 4. Fiodor Bogorodski 1895—1959
Rodzina u fotografa, 1932, olej płótno, 148,3×110,5
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ŻS 760
 5. Jefim Czencow 1875—1950
Pokój nauczycielski, 1925, olej płótno, 69×90
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 10635
 6. Aleksandr Dejneka 1899—1969
Kolchoznica na rowerze, 1935, olej płótno, 120×200
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Ż 8715
 7. Karł Dobrajs, ur. 1943
Dzieci kazachskie, 1976, olej płótno, 149×157
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 90850
 8. Borys Domasznikow, ur. 1924
Do Lenina, 1977, olej płótno, 100×130
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 89909
 9. Nikołaj Dormidontow 1898—1962
Dnieprobudowa, 1931, olej płótno, 119×153
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 15187
 10. Stiepan Dudnik, ur. 1913
Październik 1917 r., Szturm na Pałac Zimowy, 1977, olej płótno, 170×160
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 88697
 11. Oleg Filatczew, ur. 1937
Portret artysty Smoljakowa, 1971, olej płótno, 120×820
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 77299
 12. Paweł Fionow 1883—1941
Bez tytułu, 1923, olej płótno, 79×89
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Ż. 9025.
 13. Siergiej Gierasimow 1885—1964
Mozajsk Pola, 1950, olej płótno, 24×70
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ŻS 63
 14. Ilja Głazunow, ur. 1930
Ikar rosyjski, 1967, tempera, 200×130
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 91059
 15. Mitrofan Grekow 1882—1934
W chutorze kozackim, 1924, olej płótno, 67×85
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 15189
 16. Aleksiej Gricaj, ur. 1914
Stare lipy, 1975, olej płótno, 53×66
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 90038
 17. Walerij Gryzłow, ur. 1943
Ranek. BAM, 1977, olej płótno, 190×170
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 90336
 18. Andriej Gonczarow 1903—1979
Troje, 1958, olej płótno, 99×110
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Ż 7723
 19. Edgar Iltner, ur. 1925
Żałoga łodzi, 1965, olej płótno, 145×170
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ŻS 110
 20. Wiktor Iwanow, ur. 1925
Nad Oką, 1972, olej płótno, 147×188
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. ŻS 888
 21. Tatiana Jabłońska, ur. 1917
Len, 1977, olej płótno, 171×191
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 89023
 22. Konstantin Juon 1875—1958
Tęcza, 1925, olej płótno, 62,5×80,5
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. Ż 952
 23. Izaat Kłyczew, ur. 1923
„Bułudzi” (?), 1965, olej płótno, 157×192
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ŻS 910
 24. Andriej Kocka, ur. 1911
W święto, 1975, olej płótno, 135×150
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
 25. Piotr Konczałowski 1876—1956
Martwa natura. Stół, 1929, olej płótno, 100×87
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Ż 6736
 26. Paweł Korin 1892—1967
Portret artysty L. Leonidowa, 1939, olej płótno, 105×95
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 26731
 27. Nikołaj Kormaszow, ur. 1929
Metal, 1977, olej płótno, 170×200
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 91066
 28. Gelij Korzew, ur. 1925
Zakochani, 1959, olej płótno, 156×207
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Ż 7653
 29. Jurij Kugacz, ur. 1917
Gospodyni, 1970, olej płótno, 196×187
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Ż 8236
 30. Borys Kustodijew 1878—1927
Maslenica, 1919, olej płótno, 71×98
wł. Muzeum I. Brodskiego, nr inw. Ż-8391
 31. Paweł Kuzniecowa 1873—1968
Krymski kolchoz, 1928, olej płótno, 176×145
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. ŻB 1179

- Władimir Lebiediew 1891—1967
32. Martwa natura z muszlą, 1930, olej płótno, 90×83
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 7891
- Aristarch Lentułow 1882—1943
33. Portret reż. A. Tairowa, 1919, olej płótno, 104×99
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. ZB 1699
- Aleksandr Łabas, ur. 1900
34. Idzie pociąg, 1929, olej płótno, 97×74,5
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 8391
- Kazimierz Malewicz 1878—1935
35. Postać z różową twarzą, 1928—1932, olej płótno, 72×65
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 9470
- Ilja Maszkow 1881—1944
36. Pomarańcze, owoce, wino, 1938, olej płótno, 57×70
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. 6424
- Aszot Mielkonjan, ur. 1930
37. Przed lustrem, 1977, olej płótno, 105×120
wł. Związku Plastyków Radzieckich
- Wasilij Mieszkow 1893—1963
38. Portret W. Mienżynskiego, 1927, olej płótno, 67×50
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 15703
- Jewsiej Moisejenko, ur. 1916
39. Zwycięstwo, 1970—1972, olej płótno, 200×150
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie
- Andriej Mylnikow, ur. 1919
40. Wiosna, 1972, olej płótno, 55×67
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 9164
- Togruł Narimanbekow, ur. 1930
41. Narodziny, 1977, olej płótno, 190×90
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 88637
- Tatiana Nazarenko, ur. 1944
42. Irina Iwanowna, 1976, olej płótno, 78×64
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 84982
- Michaił Niestierow 1862—1942
43. Portret I. Szadra, 1934, olej płótno, 102×92
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 17374
- Anatolij Nikicz-Kriliczewski, ur. 1918
44. Osiedliny, 1978, olej płótno, 171×180
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 37895
- Paweł Nikonow, ur. 1930
45. Pejzaż ze studnią, 1976, olej płótno, 60×80
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 84984
- Georgij Nisski, ur. 1903
46. Stacja rozrządowa, 1951, olej płótno, 65×99
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. Z 512
- Aleksandr Osmiorkin 1890—1953
47. Numer w hotelu. Zagorsk, 1946, olej płótno, 128×98
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 8509

- Piotr Ossowski, ur. 1925
48. Na krańcu miasta, 1960, olej płótno, 133×233
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 30404
- Aleksandr Pantielejew, ur. 1932
49. Estakada Azowskiej Stalowni, 1977, olej płótno, 160×
×169
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 82979
- Kuźma Pietrow-Wodkin 1878—1939
50. Fantazja, 1925, olej płótno, 50,5×65
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. JB 1262
- Jurij Pimienow 1903—1977
51. Złocisty akt, 1932, olej płótno, 90×70
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 8581
- Arkadij Płastow 1893—1972
52. Na wsi, 1961—1962, olej płótno, 154×228
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ZS 589
- Nikołaj Romadin, ur. 1903
53. Wieś Chmielewka, 1944, olej karton, 46×70
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 27710
- Elbek Rzakulijew, ur. 1926
54. Święto zwycięstwa. Maj 1945 r., 1977, olej płótno,
160×160
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 7899
- Aleksandr Samochwałow 1884—1971
55. Budująca metro, 1937, olej płótno, 205×130
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 7565
- Martiros Sarjan 1880—1972
56. Erewańskie kwiaty, 1957, olej płótno, 95×102,5
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ZS 168
- Walentin Sidorow, ur. 1928
57. Sianokosy, SERTA, 1976, olej płótno, 80×100
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 87786
- Władimir Stożarow 1926—1978
58. Martwa natura z lnem 1967, olej płótno, 89×124,5
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ZS 867
- Aleksandr Szewczenko 1882—1948
59. Portret córki, 1920, olej płótno, 80×80
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. Z 8224
- Bieżan Szwelidze, ur. 1929
60. Praca do zachodu słońca, 1977, olej płótno, 130×166
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 90990
- Marina Tałaszenko, ur. 1946
61. Subotnik w ogrodzie botanicznym, 1978, olej płótno,
130×120
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 91104
- Radysz Tordia, ur. 1936
62. Południe, 1977, olej płótno, 140×115
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 90989
- Aleksandr Tyszler, ur. 1898
63. Sacco i Vanzetti, 1927, olej płótno, 81×82
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. Z 738

- Dżawljat Umarbekow, ur. 1946
64. Wielka Huta, 1977, olej płótno, 170×190
wł. Związku Artystów Plastyków ZSRR

- Piotr Wiliams 1902—1947
65. Montaż hali fabrycznej, 1932, olej płótno, 178,7×213
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. ZS 698

- Oleg Wukołow, ur. 1933
66. Artysta i model, 1978, olej płótno, 170×120
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR

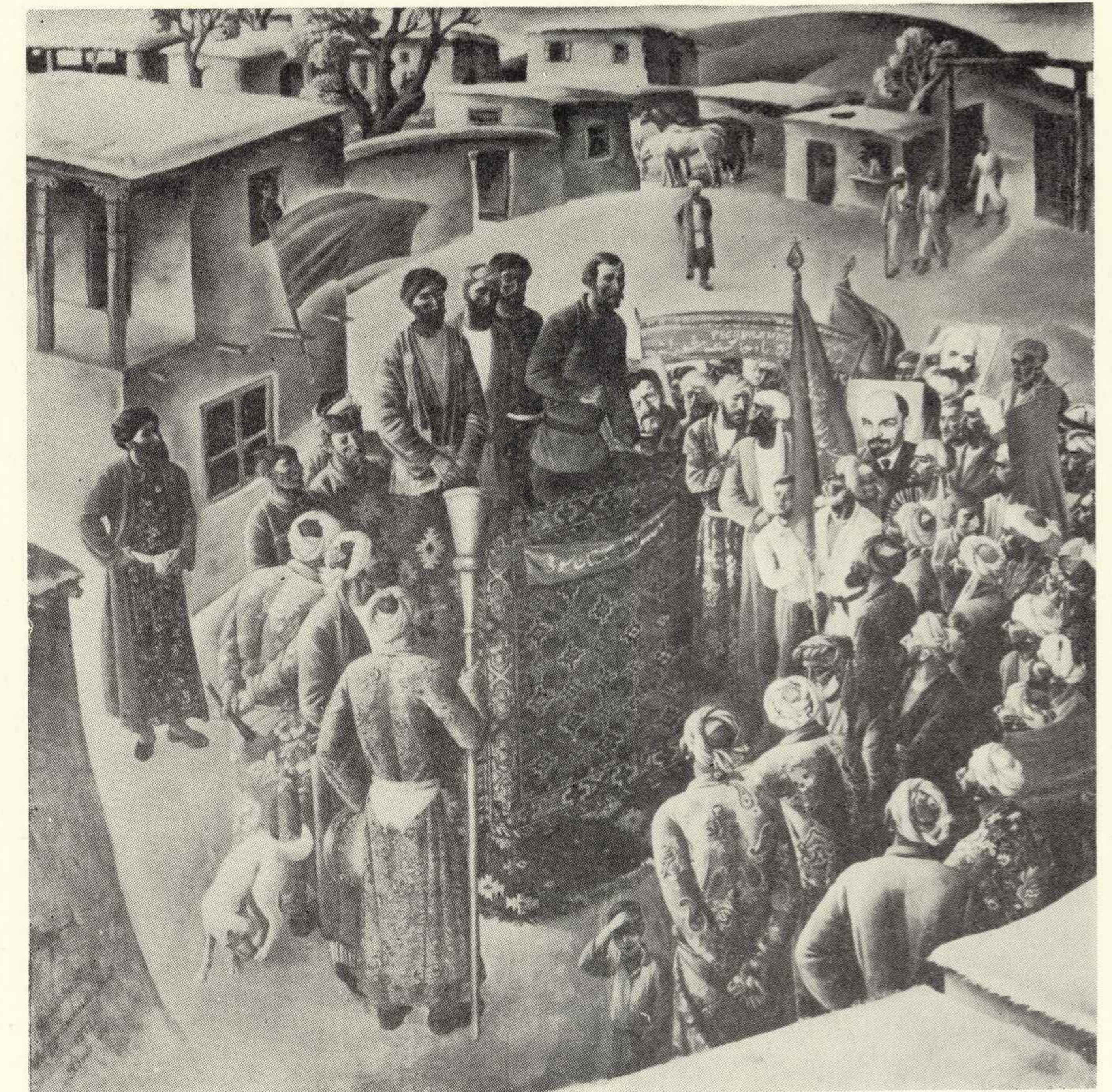
- Indulis Zarin, ur. 1929
67. Zasadzimy ogrody, 1975, olej płótno, 200×164
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 81569

- Dmitrij Żylinski, ur. 1925
68. Zima na południu, 1977, tempera, 71×60
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 89907

RZEŹBA

- Nikołaj Andrejew 1873—1932
1. Lenin na trybunie, 1924, brąz, 100×34×70
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
- Michaił Anikuszyn, ur. 1917
2. Antoni Czechow, 1961, brąz, 55×25×35
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie
- Jekatierina Biełasowa 1906—1971
3. Portret starca, 1944, brąz, 45×21×28
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie
- Lubow Chodina, ur. 1918
4. Zima 1941—1942, 1967, brąz, 36×28×16
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. SO 969
- Władimir Cygal, ur. 1917
5. Mała Ziemia, 1976, miedź kuta, 78×132×30
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 82655
- Josif Czajkow 1888—1978
6. Kąpiąca się, 1928, brąz, 33×13×18
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. SKS 594
- Jurij Czernow, ur. 1935
7. U studni, 1966, metal, 65×27×30
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. SKS 464
- Tatewos Geworkjan, ur. 1944
8. Gimnastyczka, 1977, brąz, 100×38×26
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 84617
- Anna Gołubkina 1864—1927
9. Brzózka, 1927, brąz, wys. 53
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR nr 1388
- Oleg Ikonnikow, ur. 1927
10. Portret poety kubańskiego N. Guillena, 1968, majolika
masa plastyczna, 50×25×25
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
- Władimir Kałasznikow, ur. 1938
11. Chłopiec z gołębiami, 1976, drewno, 165×120×20
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 84958
- Lew Kierbel, ur. 1917
12. Portret lotnika N. Bokiego Bohatera Związku Radziec-
kiego, 1943, brąz, 38×23×27
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. SKS 376
- Wjaczesław Kłykow, ur. 1939
13. Wielemir Chlebnikow, 1974, brąz, wys. 35
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
- Siergiej Konienkow 1874—1971
14. Portret żony artysty, 1918, drewno, 80×100×64
wł. Muzeum S. Konienkowa, nr inw. S 46
- Borys Korolew 1885—1963
15. Czesząca się, 1924, brąz, 42×25×19
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie, nr inw. SO 524

- Sarra Lebediewa 1892—1967
16. Władimir Tatlin, 1943—1944, brąz, wys. 36,5
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. SKS 539
- Leo Łankinen, ur. 1926
17. Lenin, 1969, brąz, 62×57×56
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 49169
- Aleksandr Matwiejew 1878—1960
18. Aleksander Puszkin, 1948—1960, brąz, 34,5×22×19,5
wł. Muzeum Rosyjskiego w Leningradzie
- Daniel Mitljanski, ur. 1924
19. Cyrk, 1969, aluminium, 122×40×100
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 67221
- Wiera Muchina 1889—1953
20. Wiatr, 1926, brąz, 88×54×25
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
- Jurij Neroda, ur. 1920
21. F. Cander, pionier radzieckiej techniki raketowej, 1965,
masa plastyczna, 72×48×51
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 55013
- Nikołaj Nikogosjan, ur. 1918
22. Portret artysty S. Martinsona, 1967, brąz, wys. 55
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. SKS 468
- Michaił Pierejaślawiec, ur. 1949
23. Hutnik, 1975, brąz, 137×60×32
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 79939
- Iwan Pierszudczew, ur. 1915
24. Portret M. Kantariego, bohatera Związku Radzieckiego,
1945, brąz, 29×58×25
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 35336
- Adelaida Połogowa, ur. 1923
25. Żołnierz z dziewczynką, 1975, miedź kuta, 110×78×73
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 81595
- Aleksandr Rukawisznikow, ur. 1950
26. Zapasy, 1976, brąz, 70×60×60
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 84959
- Michaił Smirnow, ur. 1926
27. Klaun, 1973, drewno, 73×25×15
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 81003
- Dmitrij Szachowskoj, ur. 1928
28. Dziewczynka z kotem, 1977, drewno polichromowane,
92×38×20
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR
- Iwan Szadr 1887—1941
29. Portret matki, 1925, brąz, 27×21×25
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. SKS 288
- Nikołaj Tomski, ur. 1900
30. Robotnik francuski Józef Hilton, 1954, brąz, 60×18×18
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie
- Iden Tabidze, ur. 1935
31. Sadzący drzewko, 1973, brąz, 60×31×37
wł. Ministerstwa Kultury ZSRR, nr inw. 75905
- Wasilij Watagin 1884—1969
32. Tygrys, 1926, brąz, 33×36×18
wł. Galerii Tretiakowskiej w Moskwie, nr inw. 8941

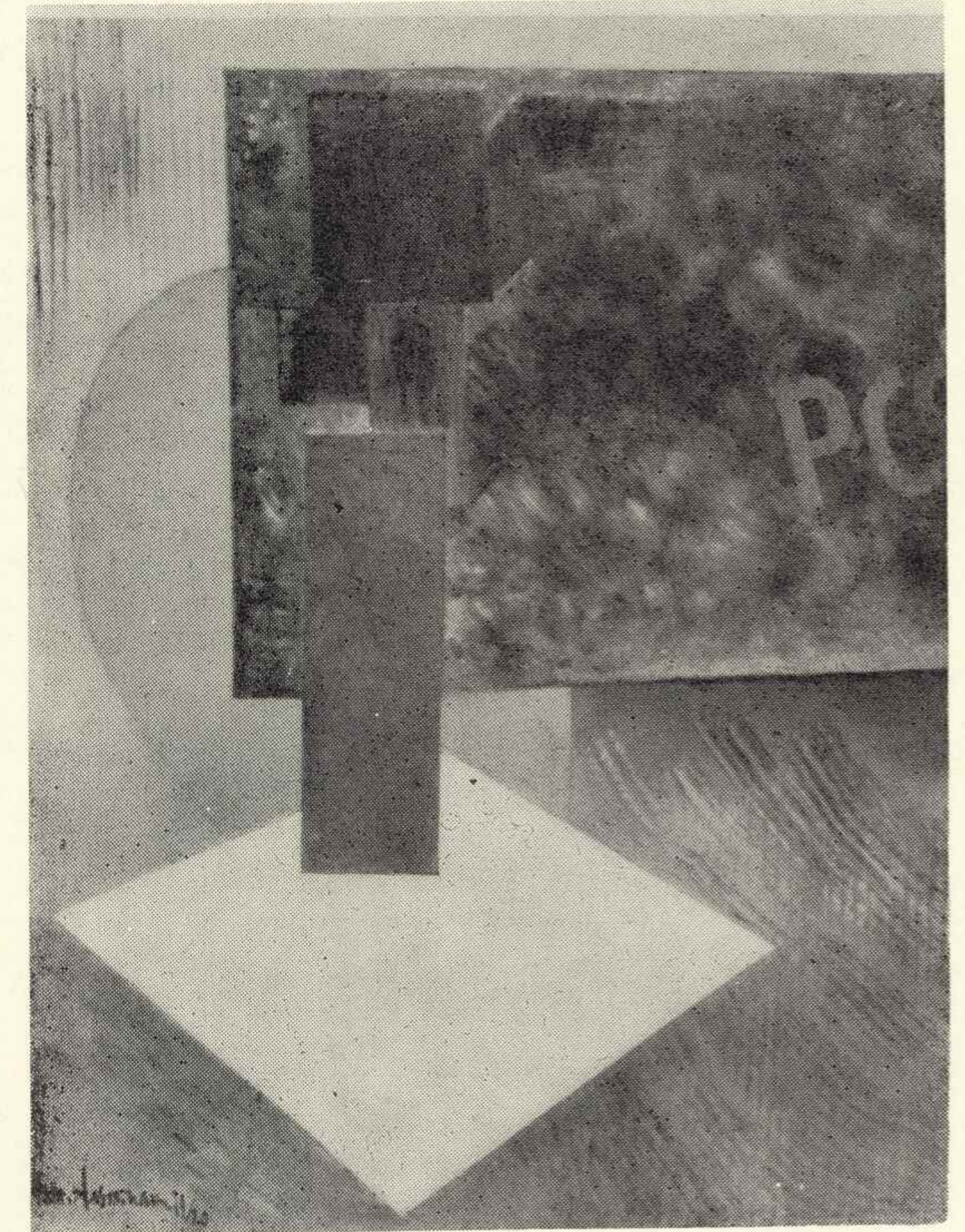

1. Michaił Abdurachmanow i Greta Jarałowa
Proklamowanie
Tadżyckiej Socjalistycznej Republiki
Radzieckiej

12. Paweł Filonow
Bez tytułu

2. Natan Altman
RFSRR — Kompozycja

3. Eduard Bielógrow
Dzieci wojny

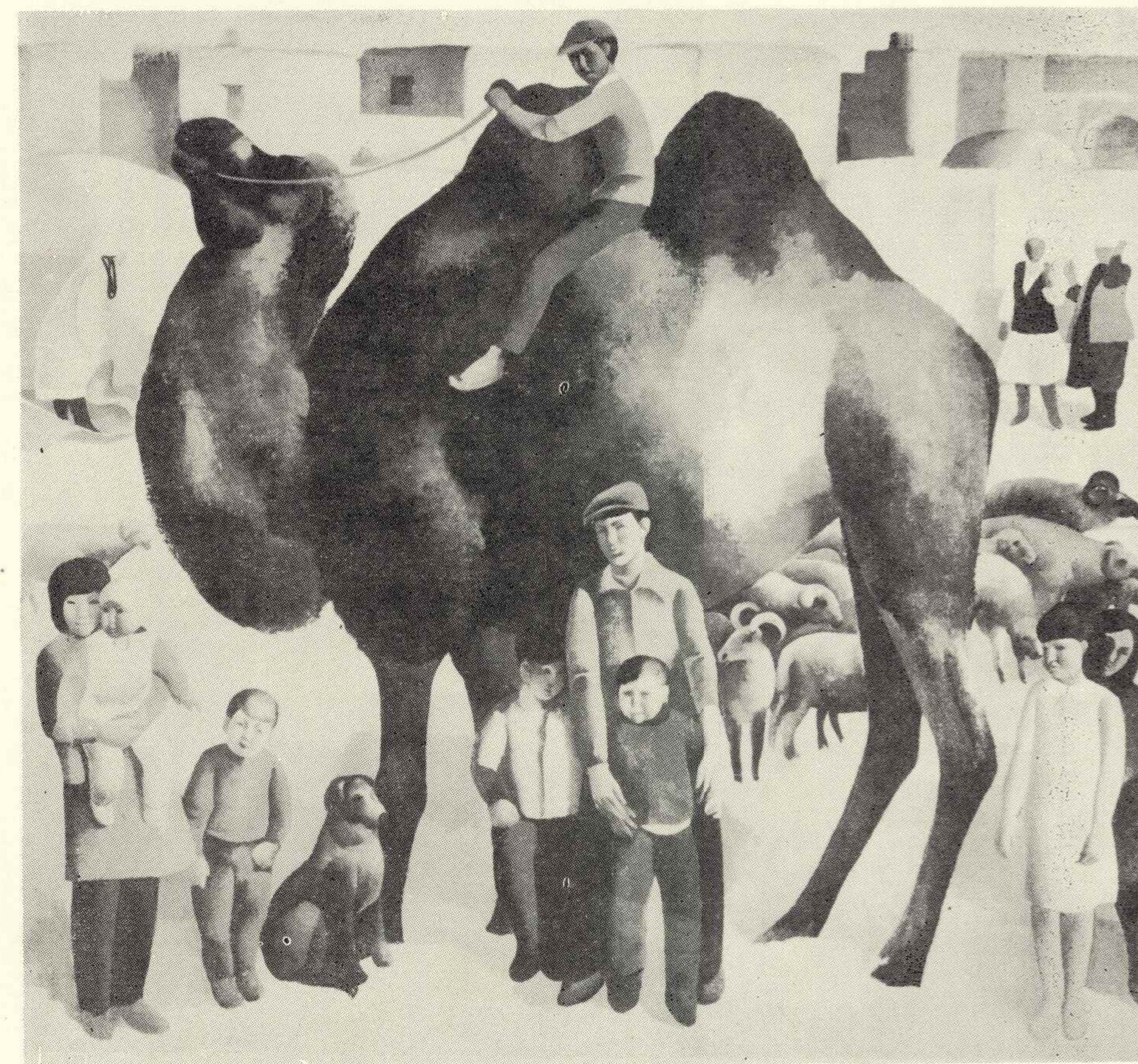
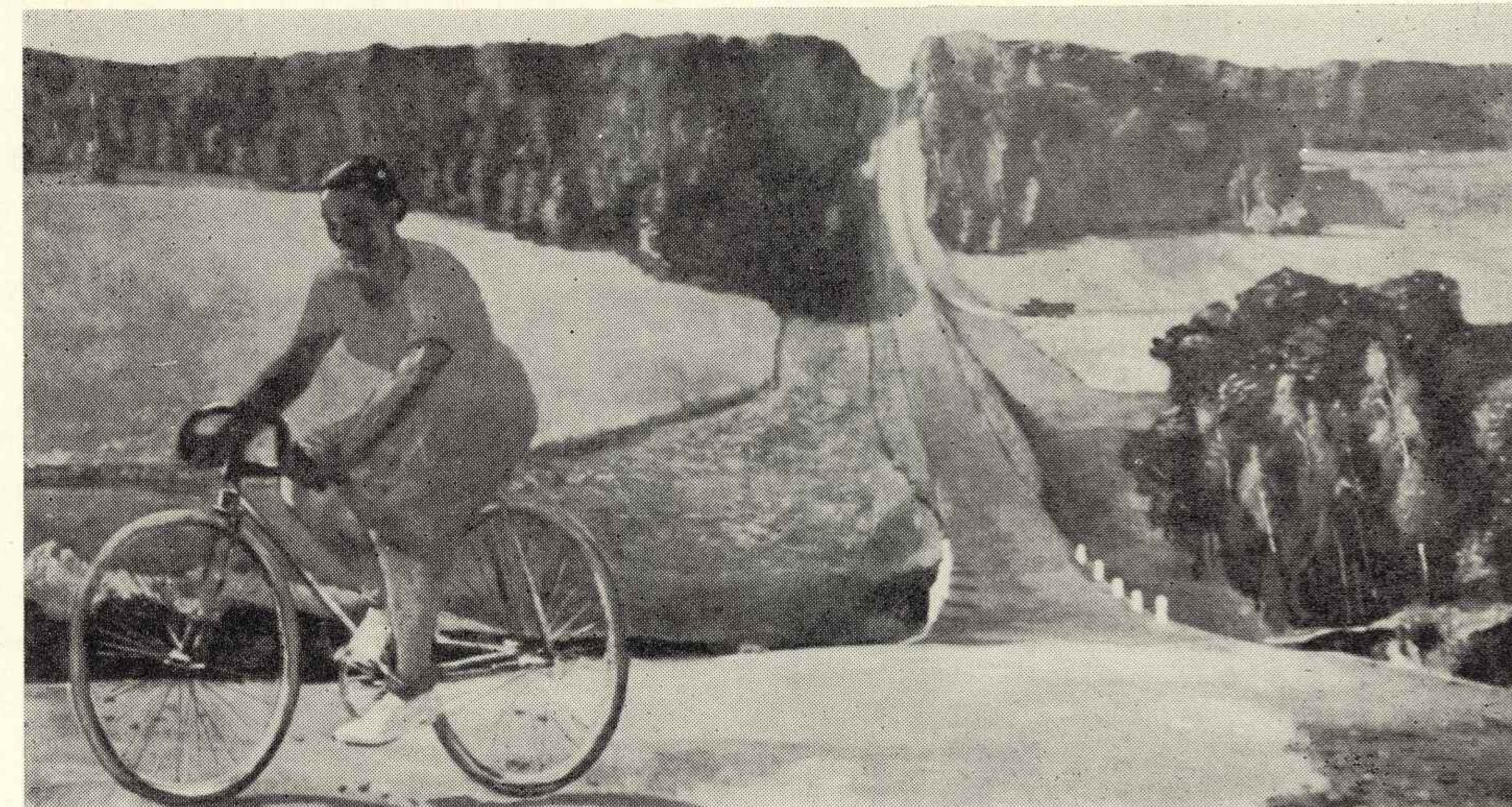

4. Fiodor Bogorodski
Rodzina u fotografa

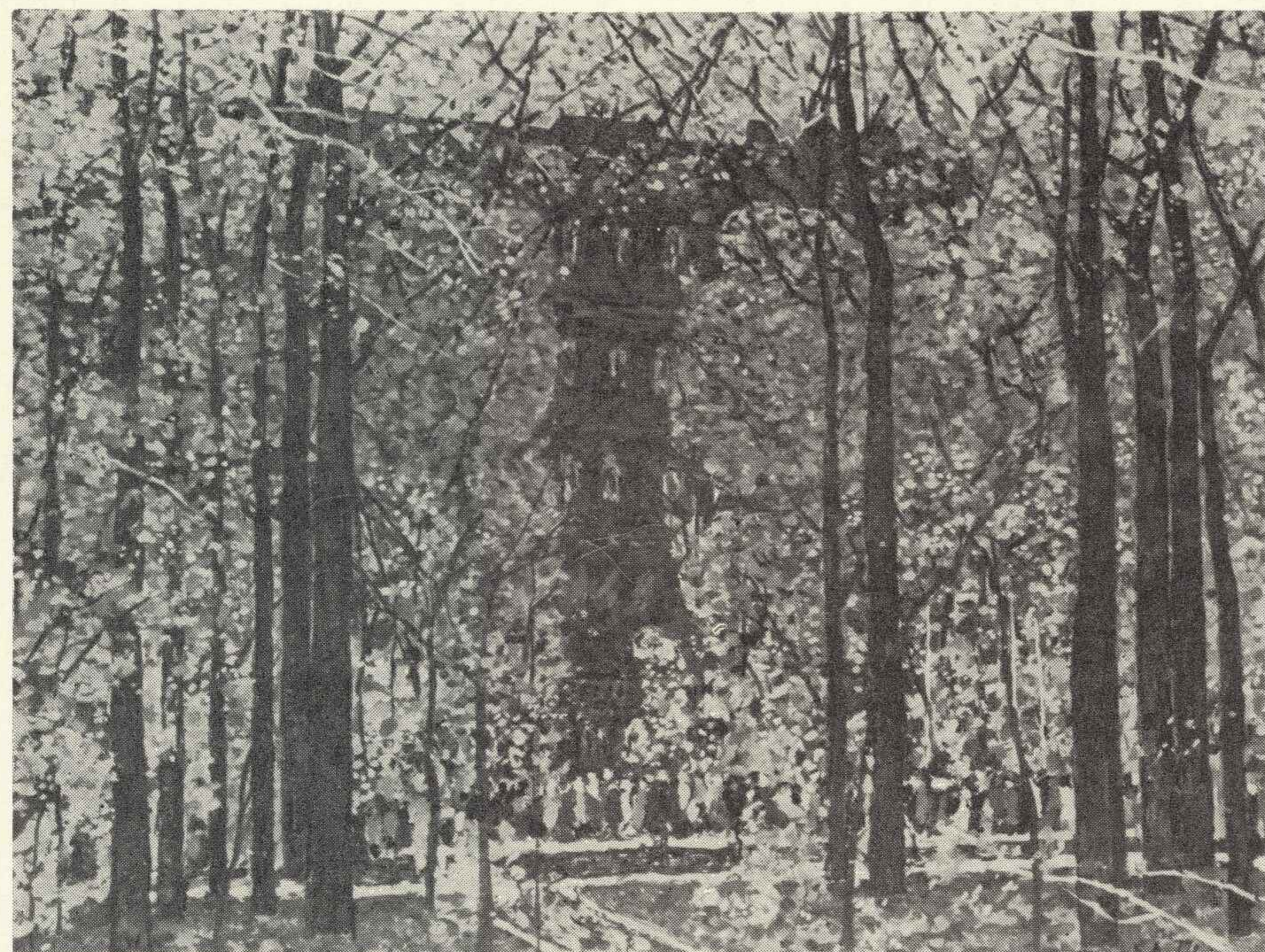

5. Jefim Czencow
Pokój nauczycielski

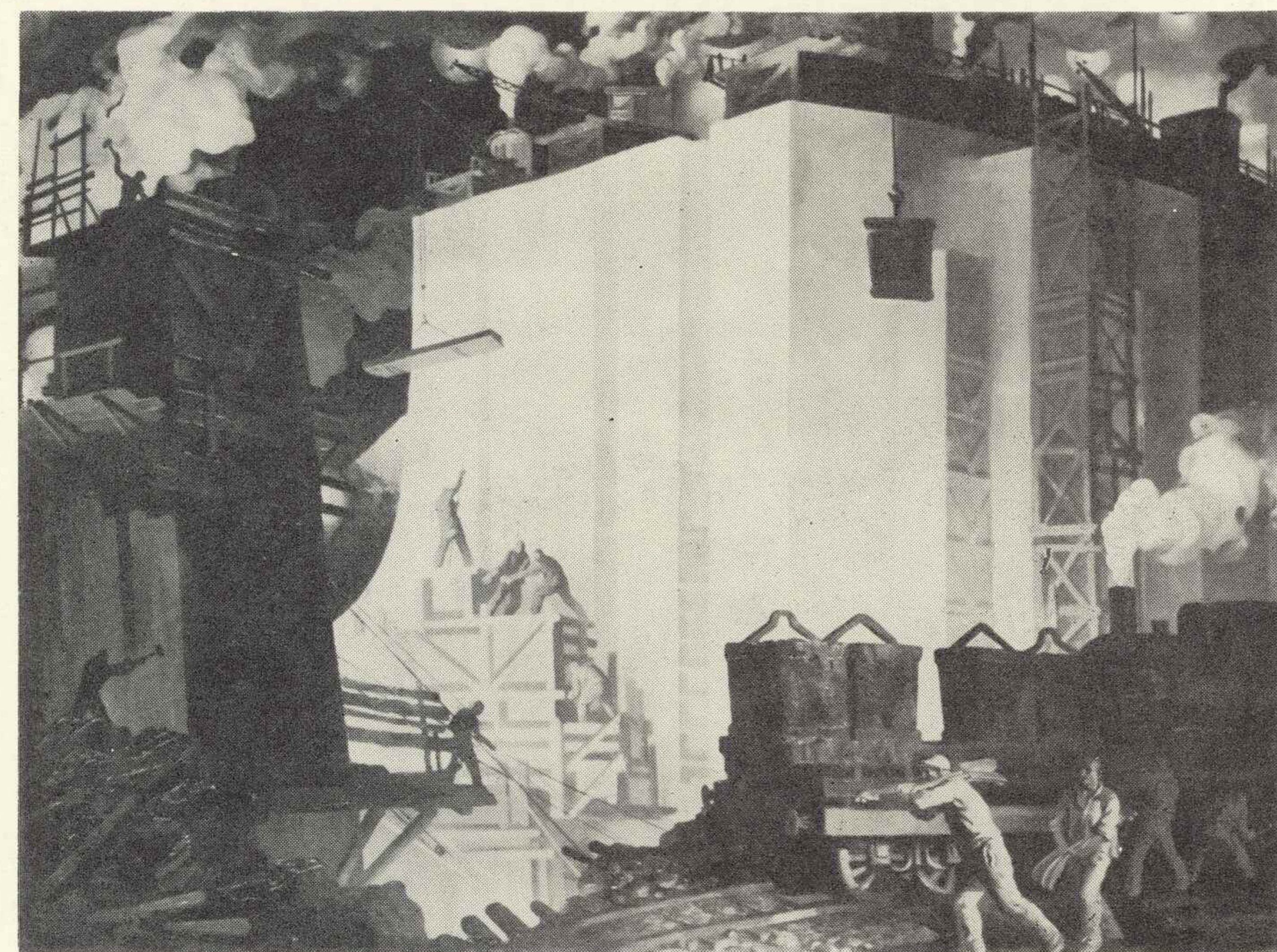
6. Aleksandr Dejneka
Kołchoźnica na rowerze

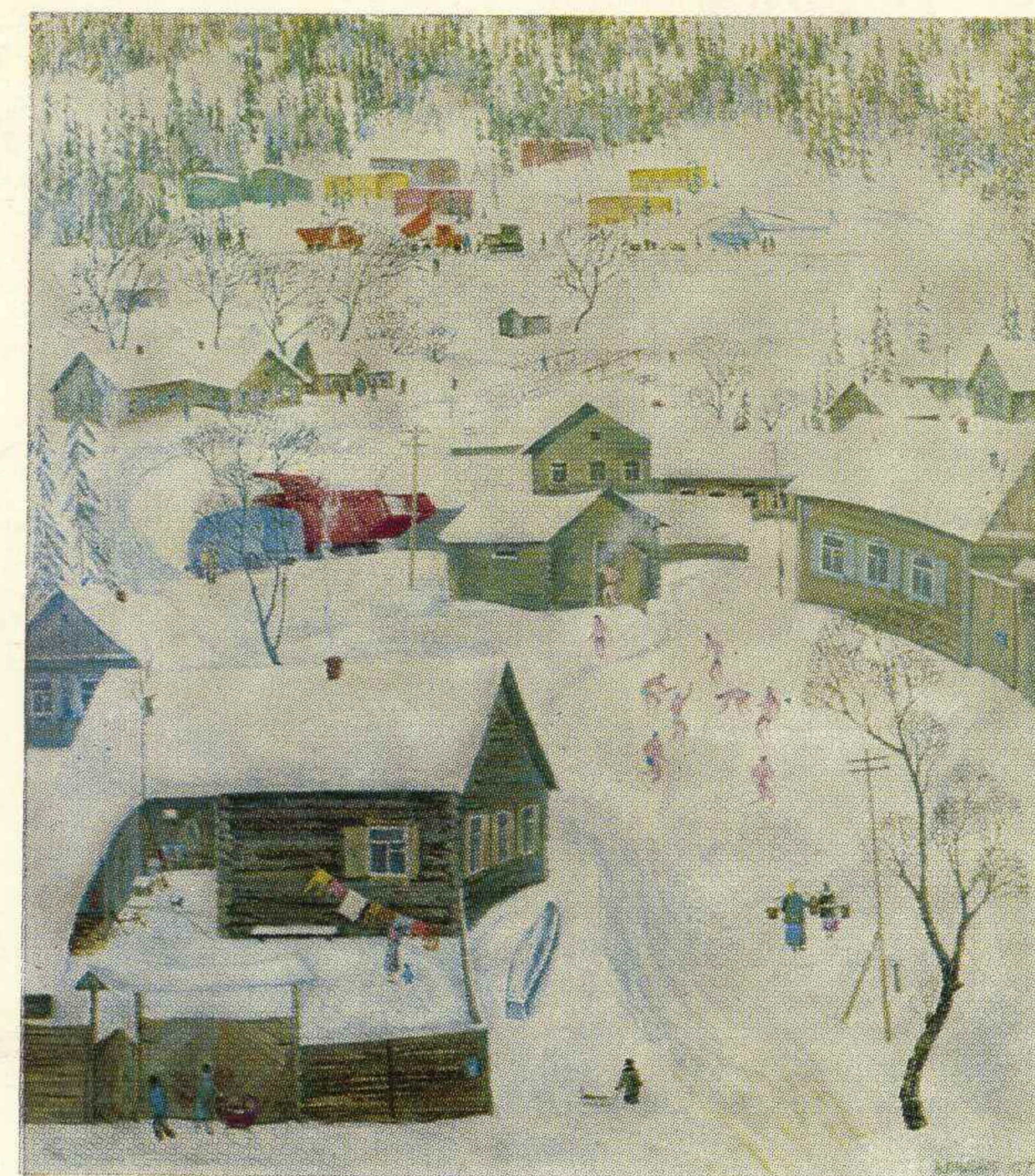
7. Karł Dobrajs
Dzieci kazachskie

8. Borys Domasznikow, Do Lenina

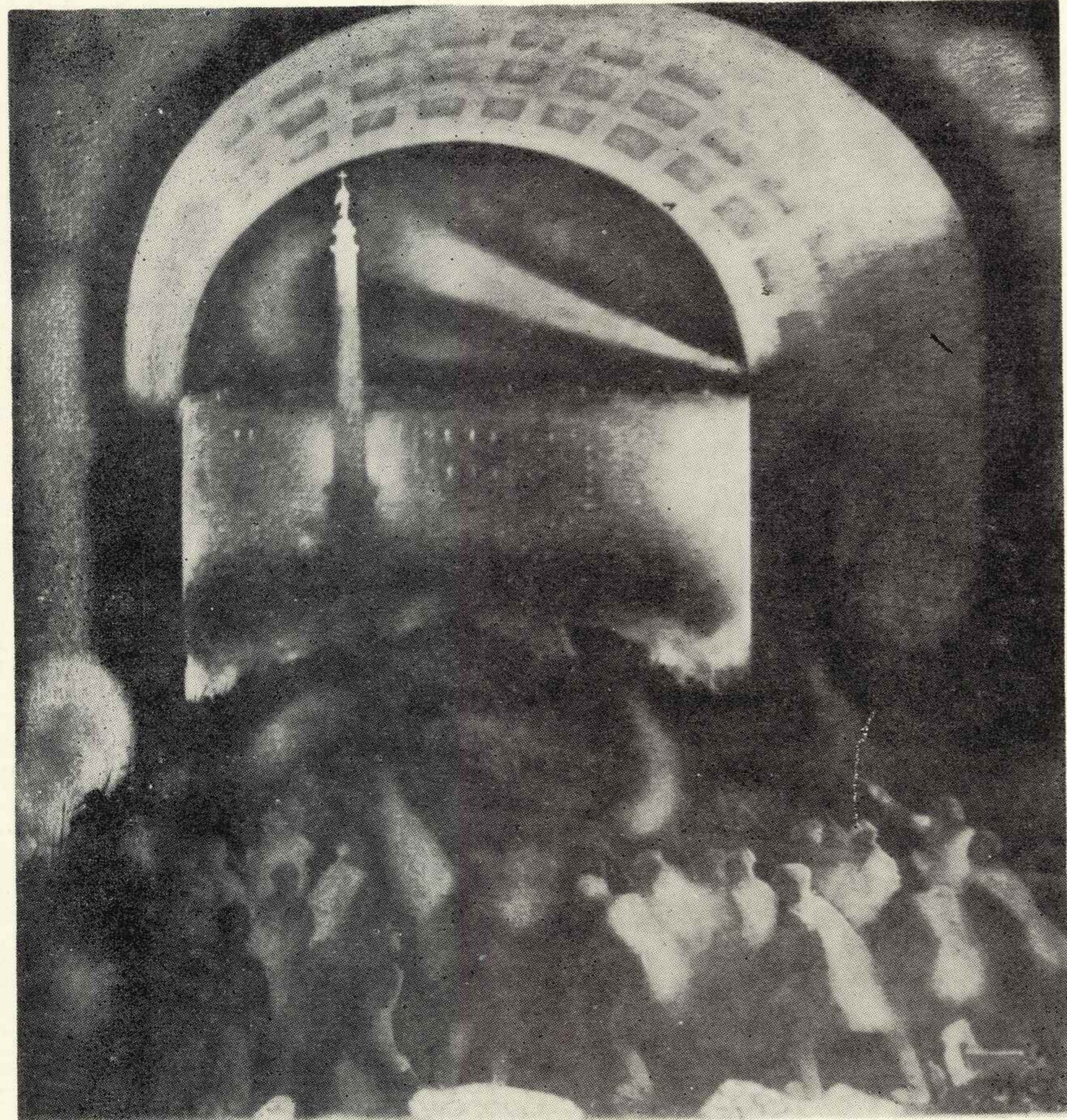
9. Nikołaj Dormidontow
Dnieprobudowa

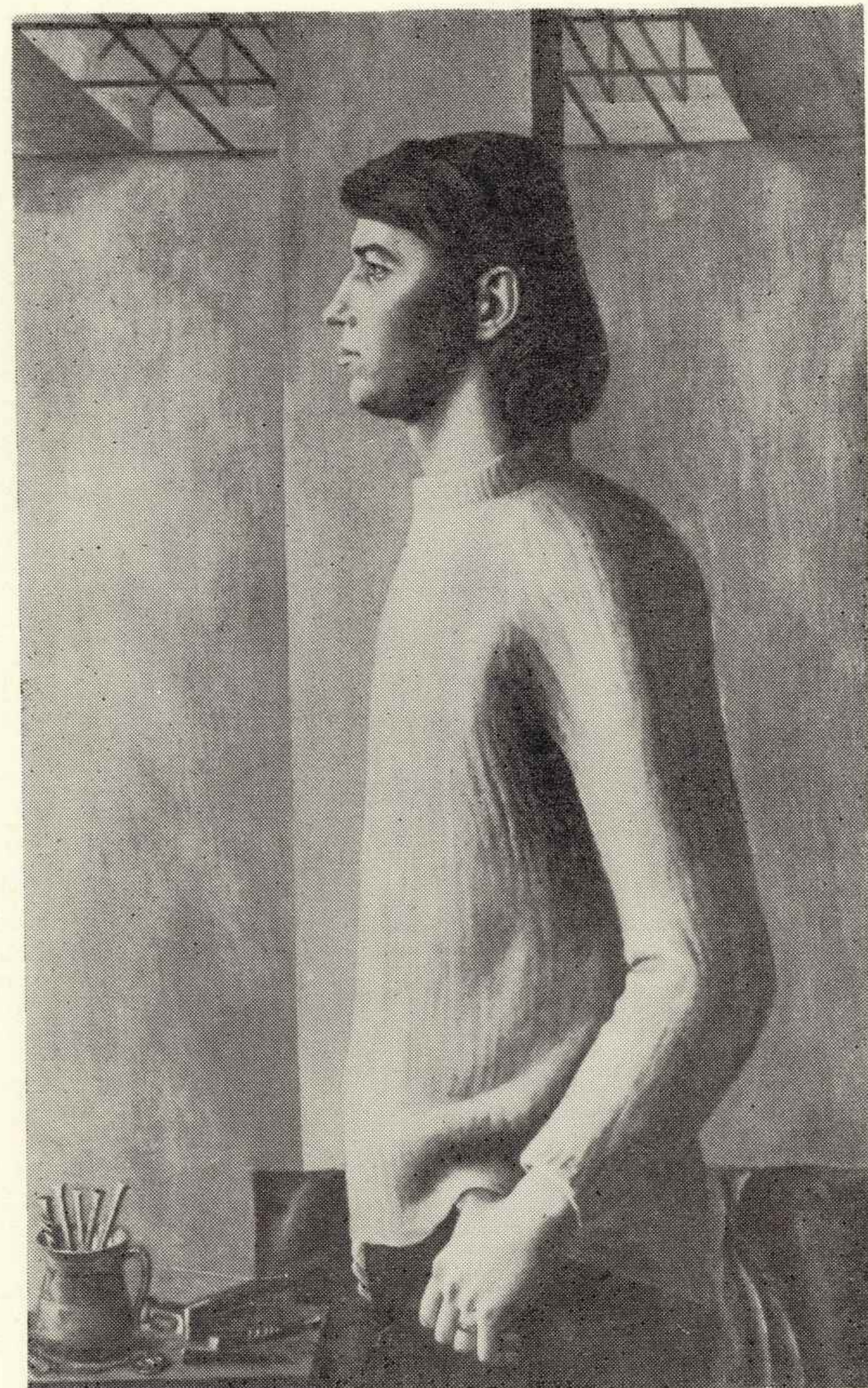
17. Walerij Gryzłow
Ranek. BAM

22. Konstantin Juon
Tęcza

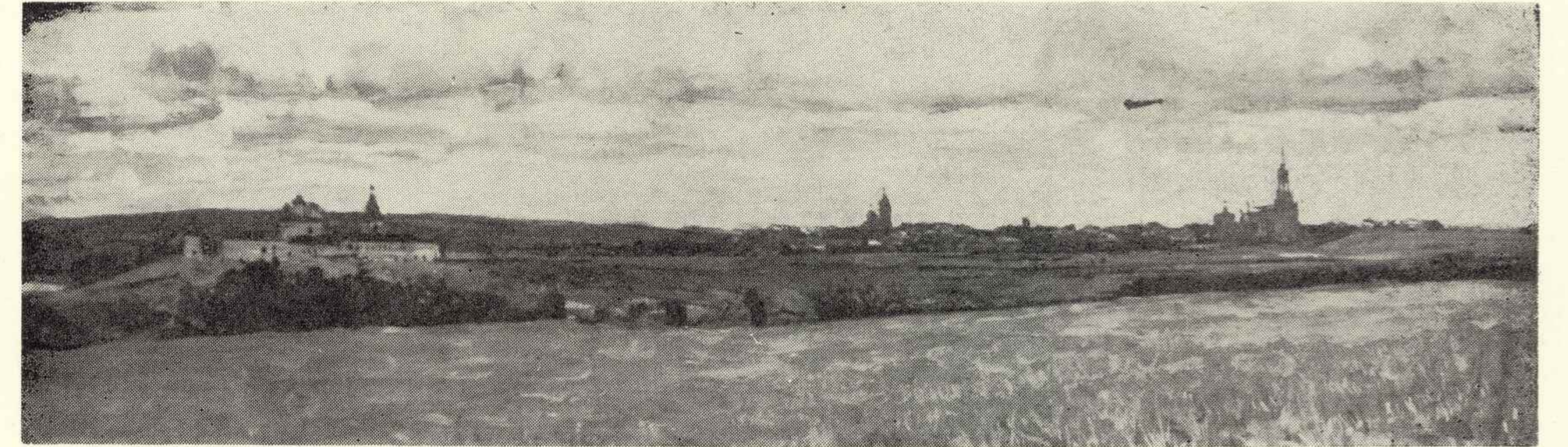

10. Stepan Dudnik
Październik 1917 r.
Szturm na Pałac Zimowy

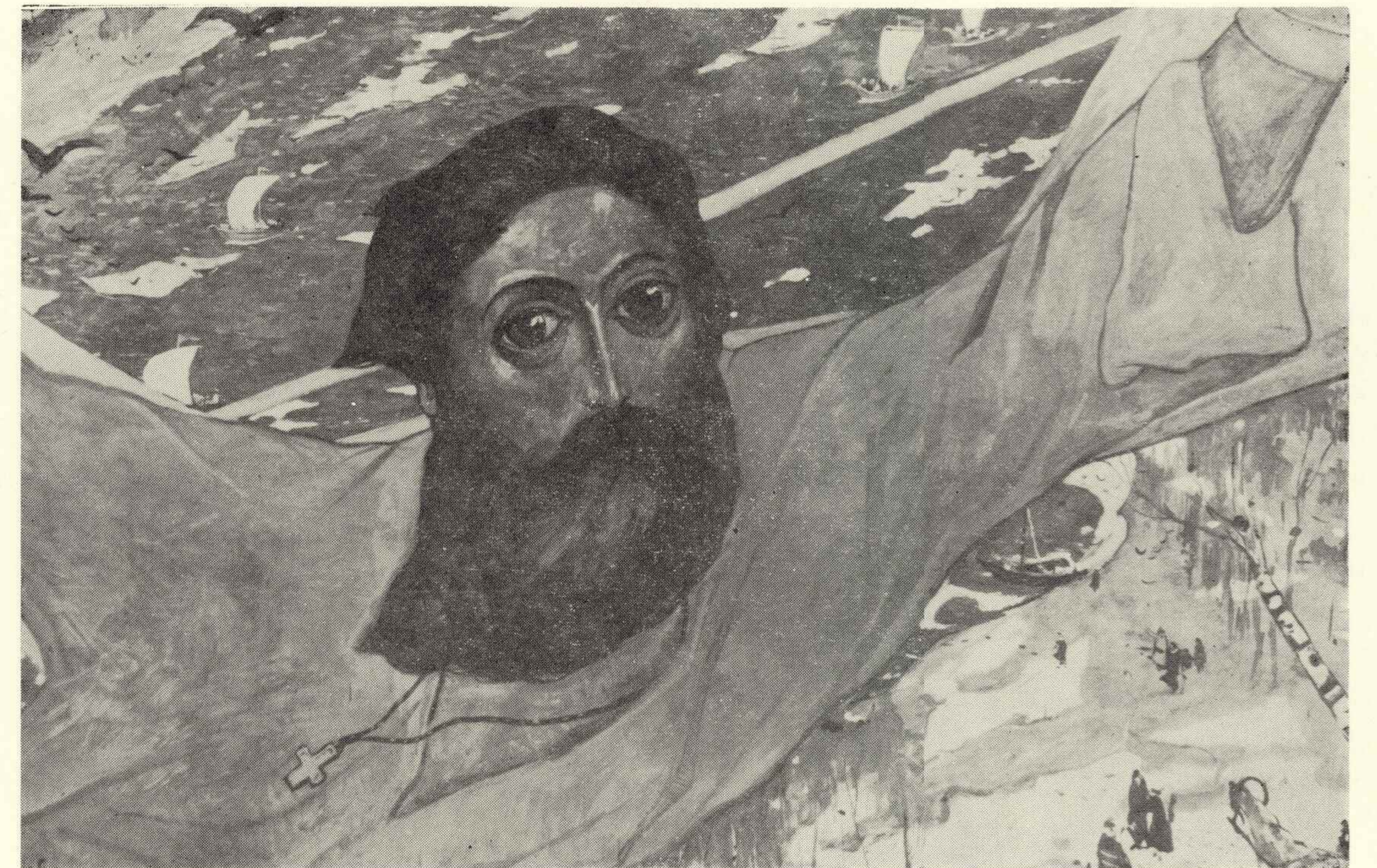

11. Oleg Filatczew
Portret artysty Smoljakowa

13. Siergiej Gierasimow, Możajsk. Pola

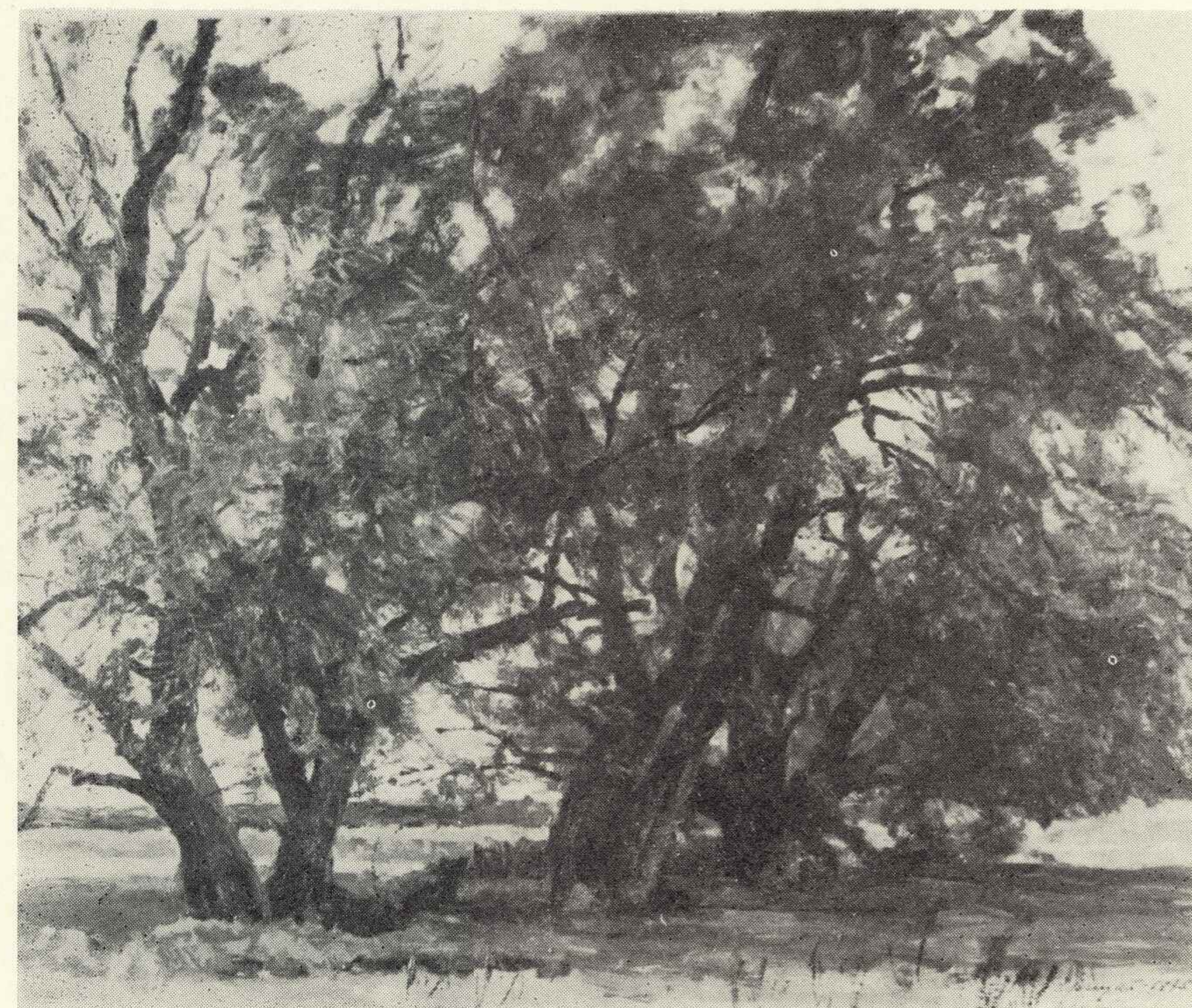

14. Ilja Głazunow, Ikar rosyjski

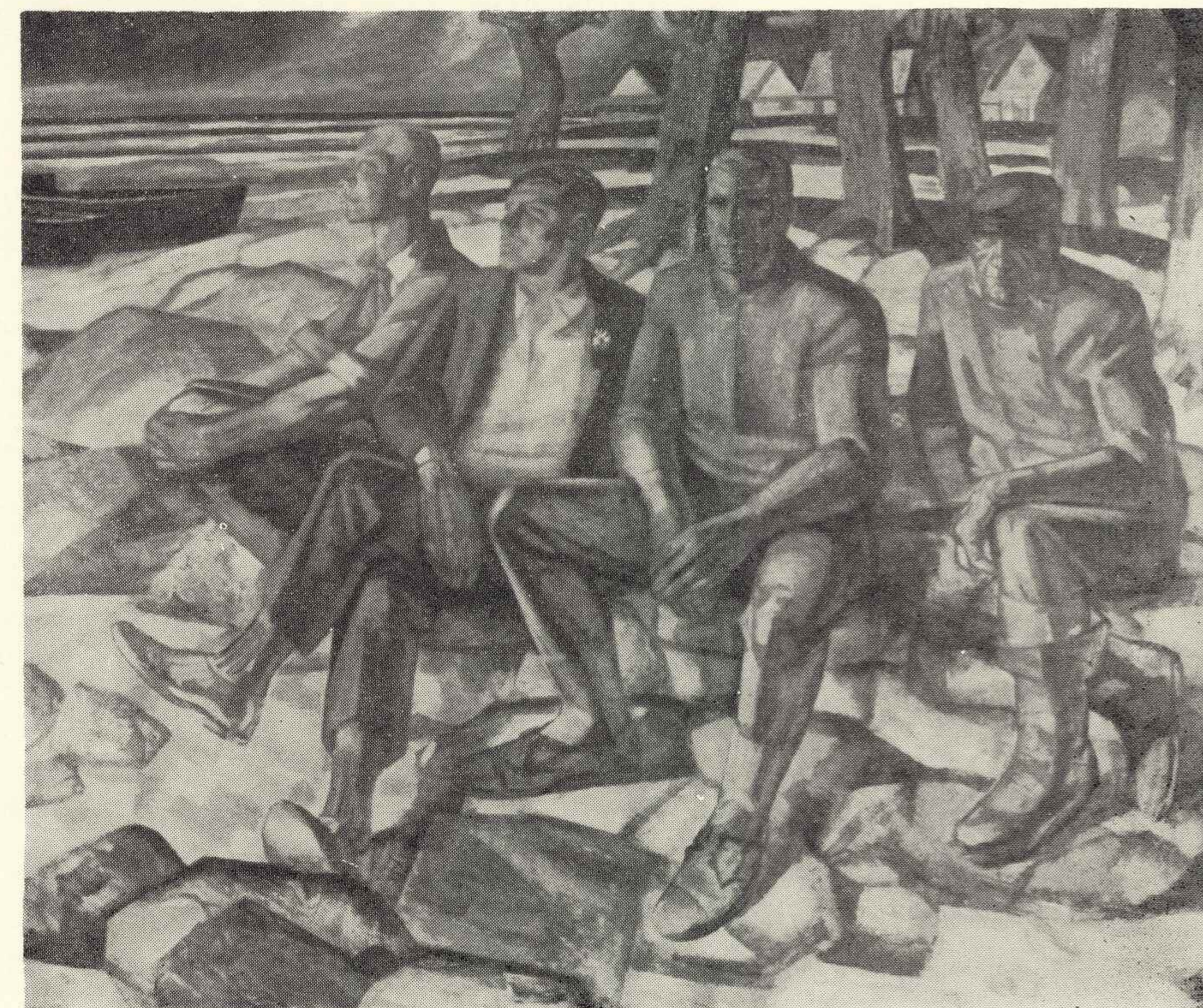
15. Mitrofan Grekow
W chutorze kozackim

16. Aleksiej Gricaj
Stare lipy

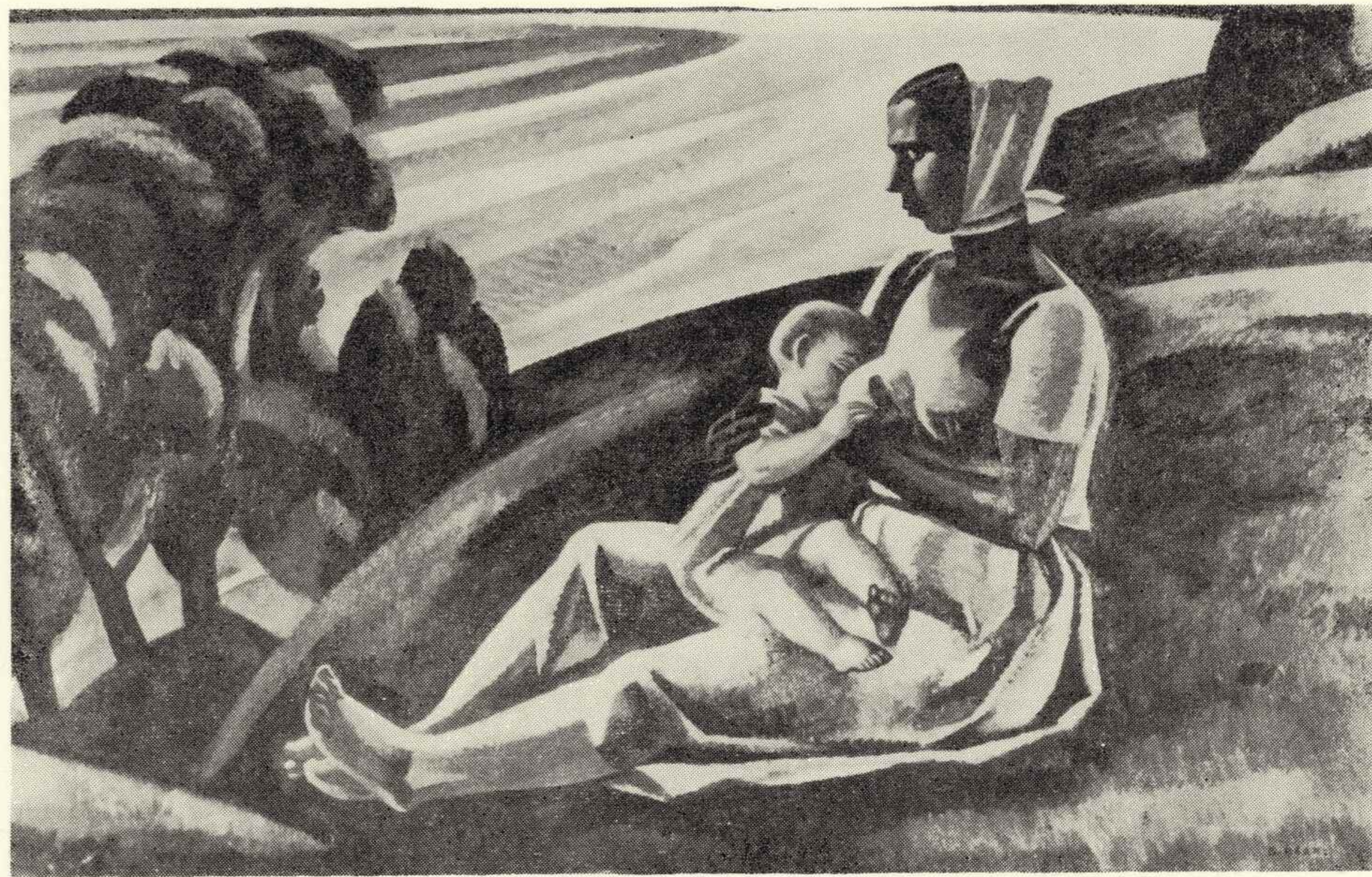

18. Andriej Gonczarow, Troje

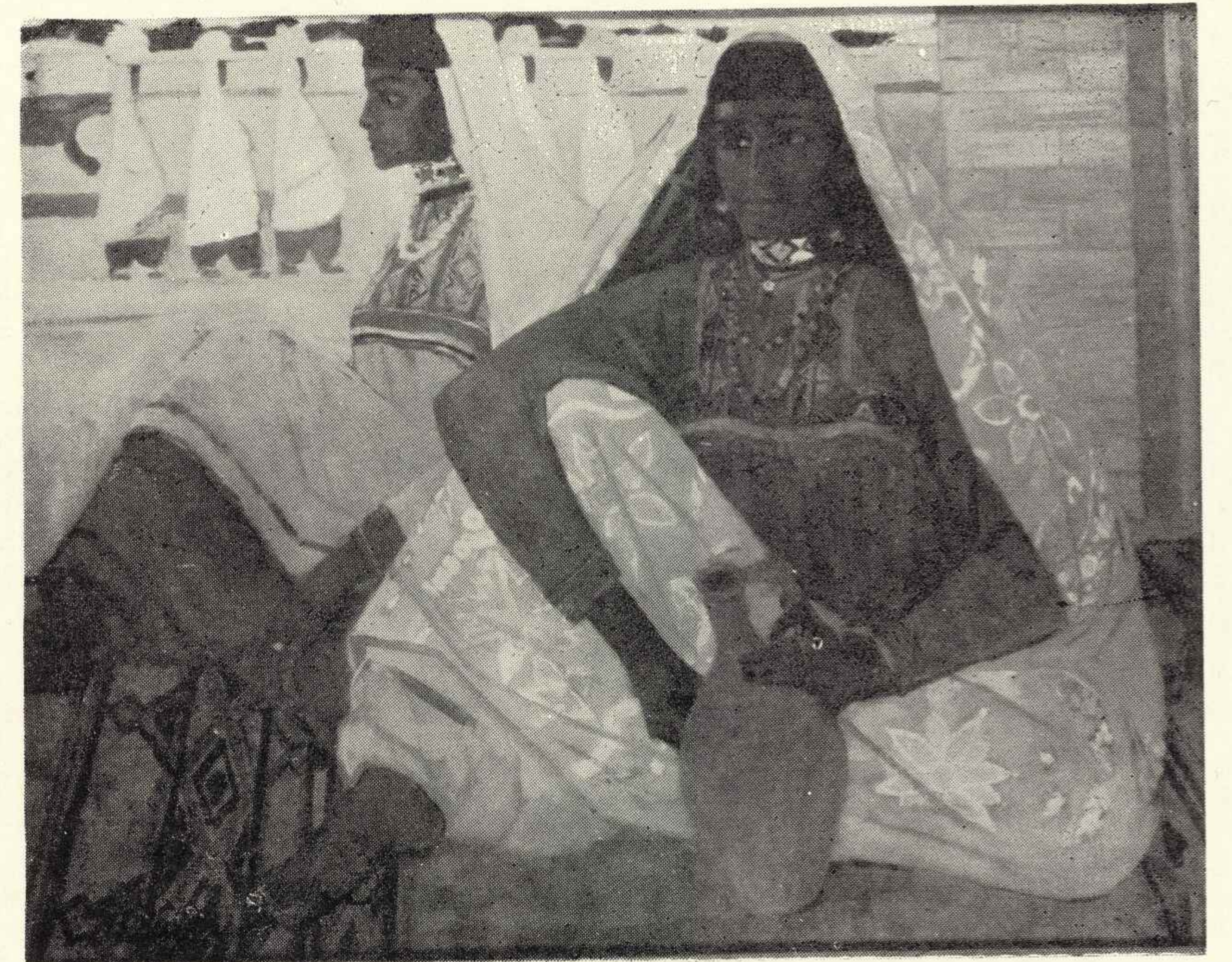
19. Edgar Iltner
Załoga łodzi

20. Wiktor Iwanow
Nad Oką

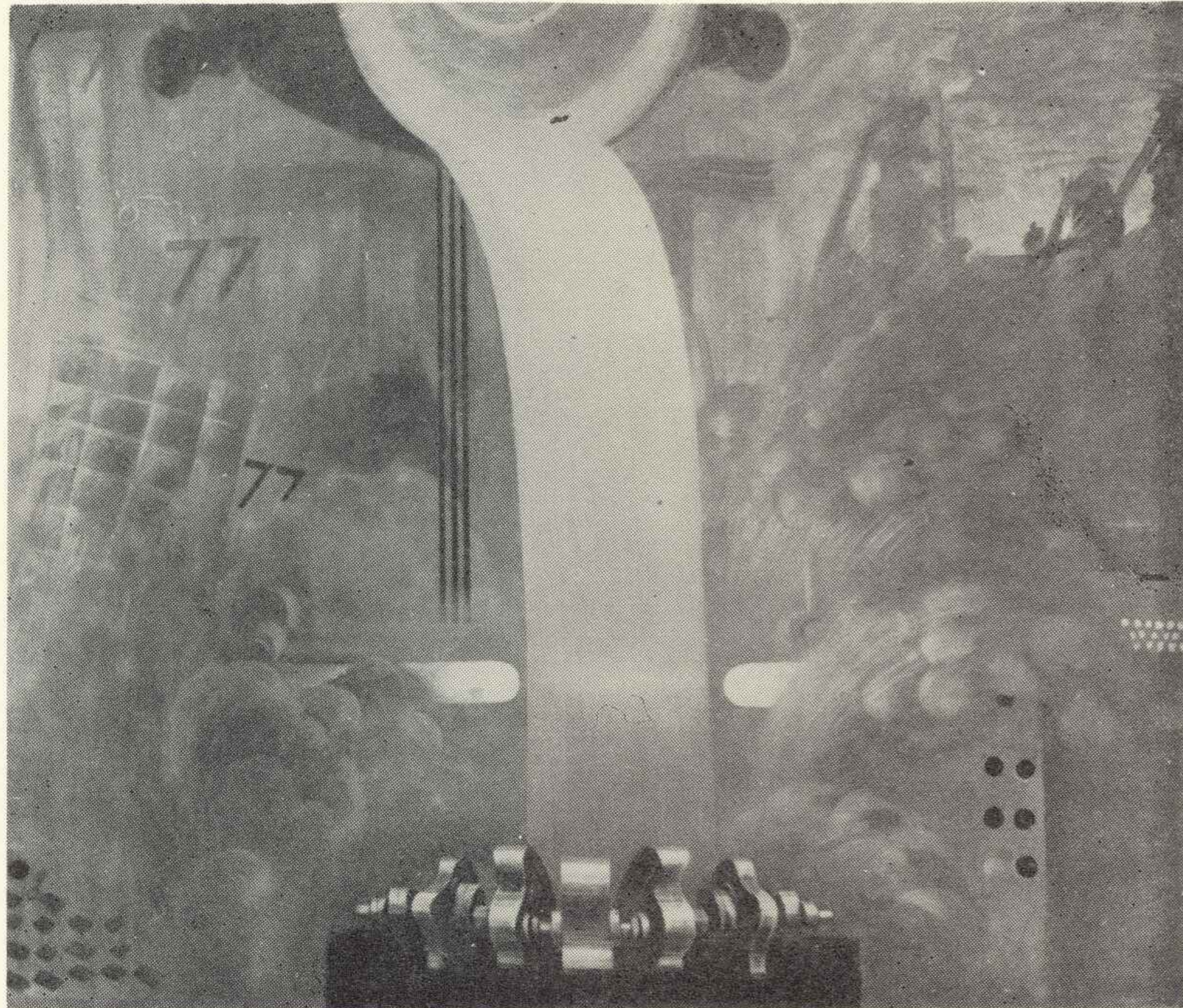

21. Tatiana Jabłowska
Len

23. Izaat Klyczew
Bułudzi

24. Andriej Kocka, W święto

27. Nikołaj Kormaszow
Metal

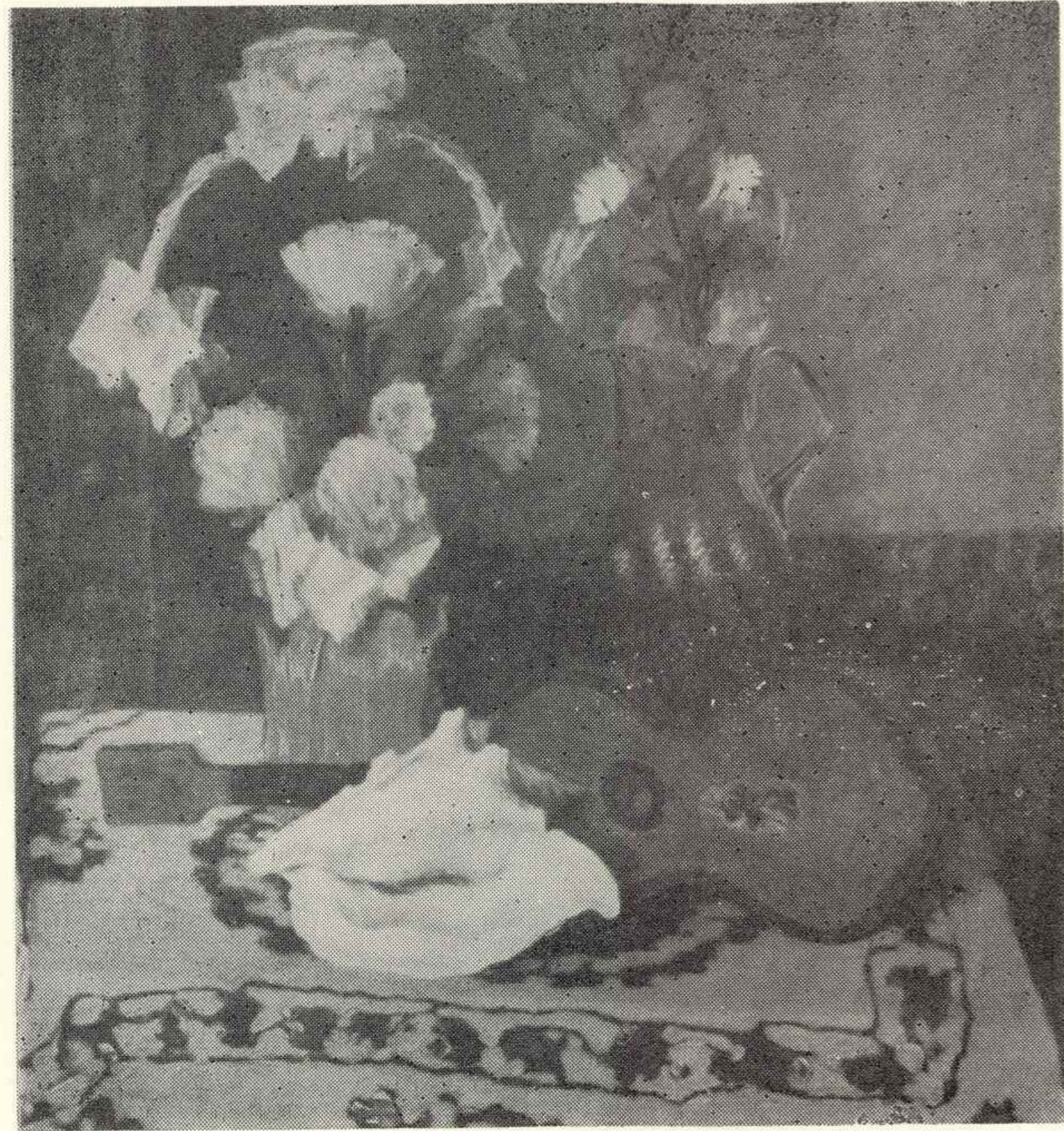
28. Gelij Korzew
Zakochani

26. Paweł Korin
Portret artysty L. Leonidowa

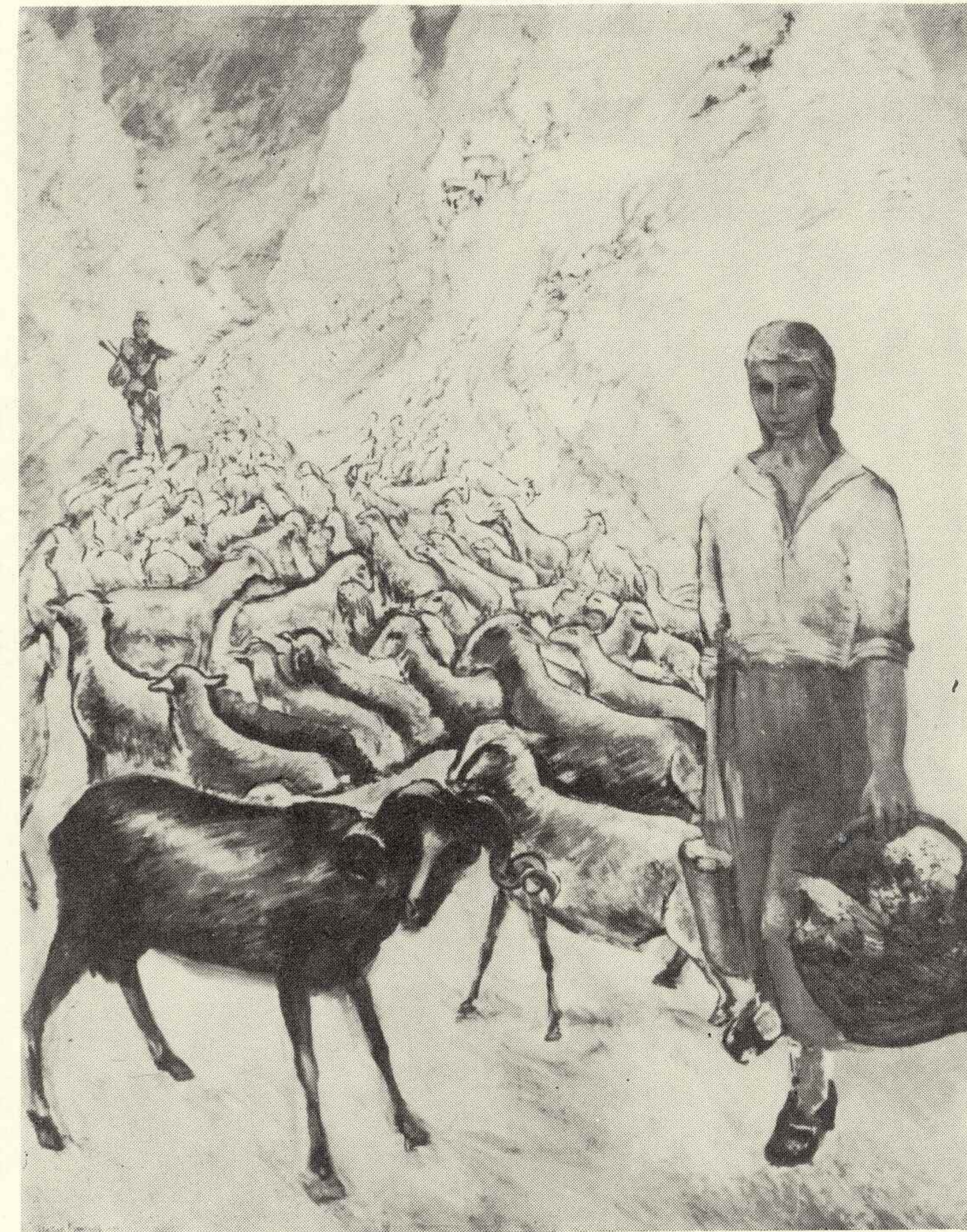

25. Piotr Konczalowski
Martwa natura. Stół

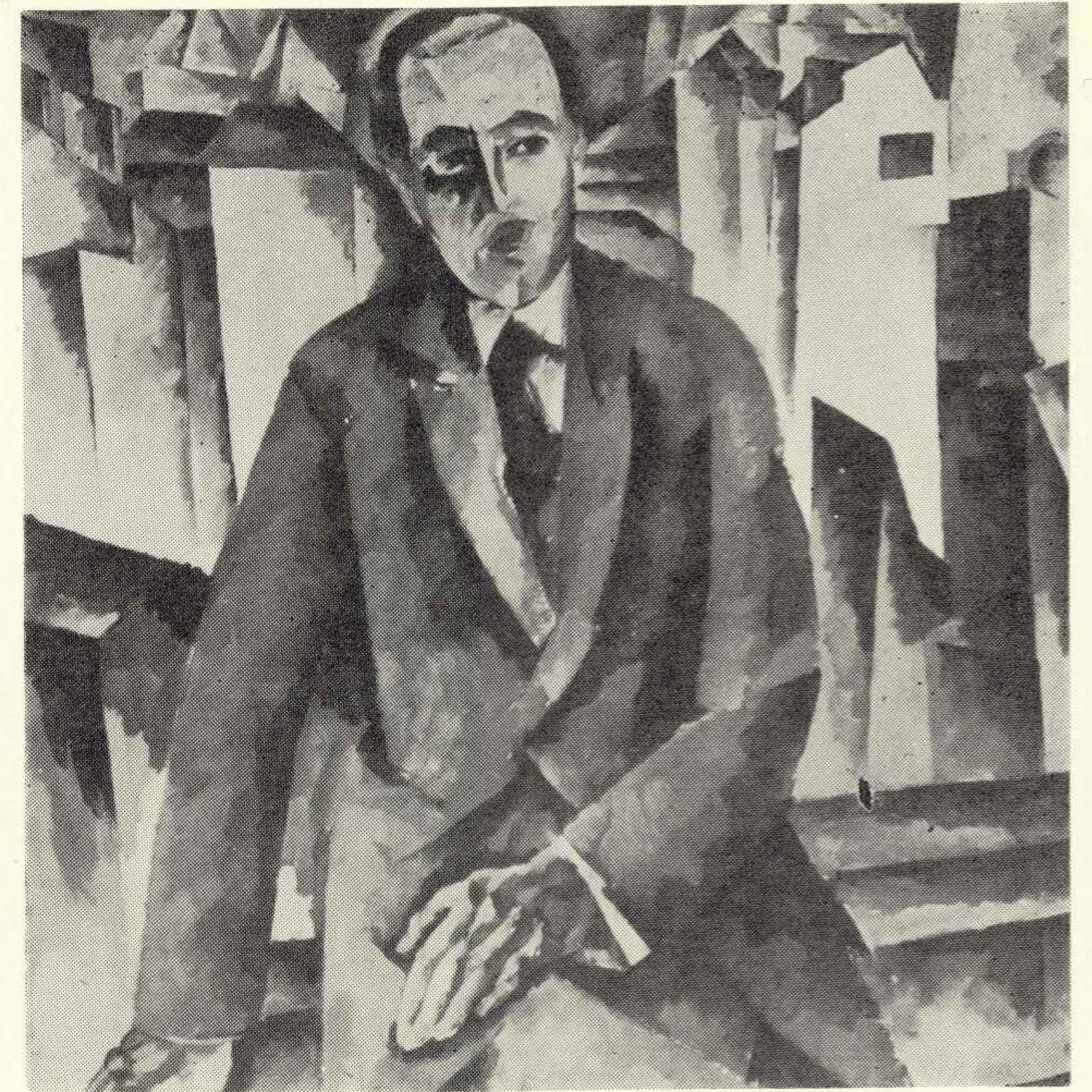
32. Władimir Lebediew
Martwa natura z muszlą

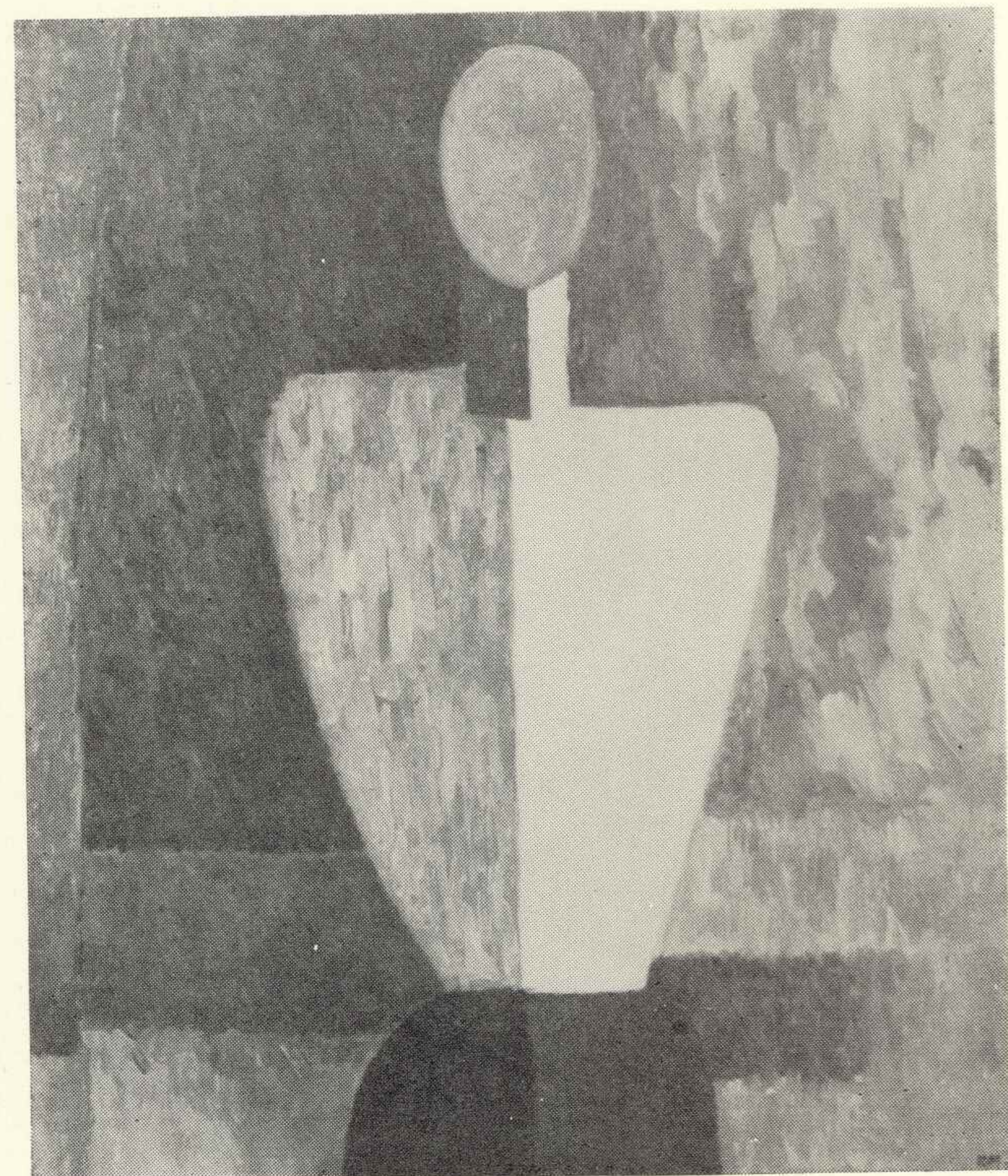
30. Borys Kustodijew
Maslenica

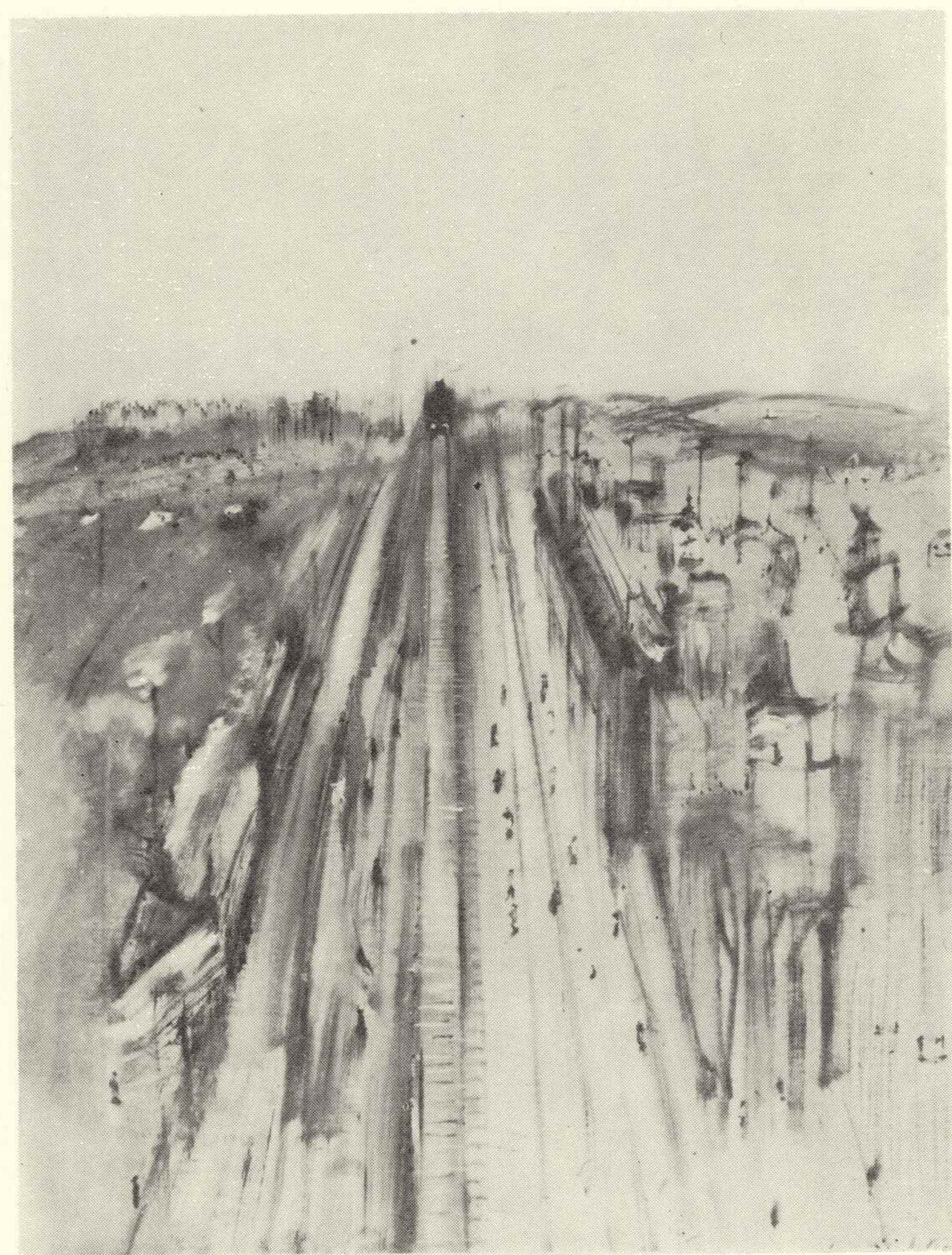
31. Paweł Kuzniecowa
Kołchoz krymski

33. Aristarch Lenułow
Portret reż. A. Tairowa

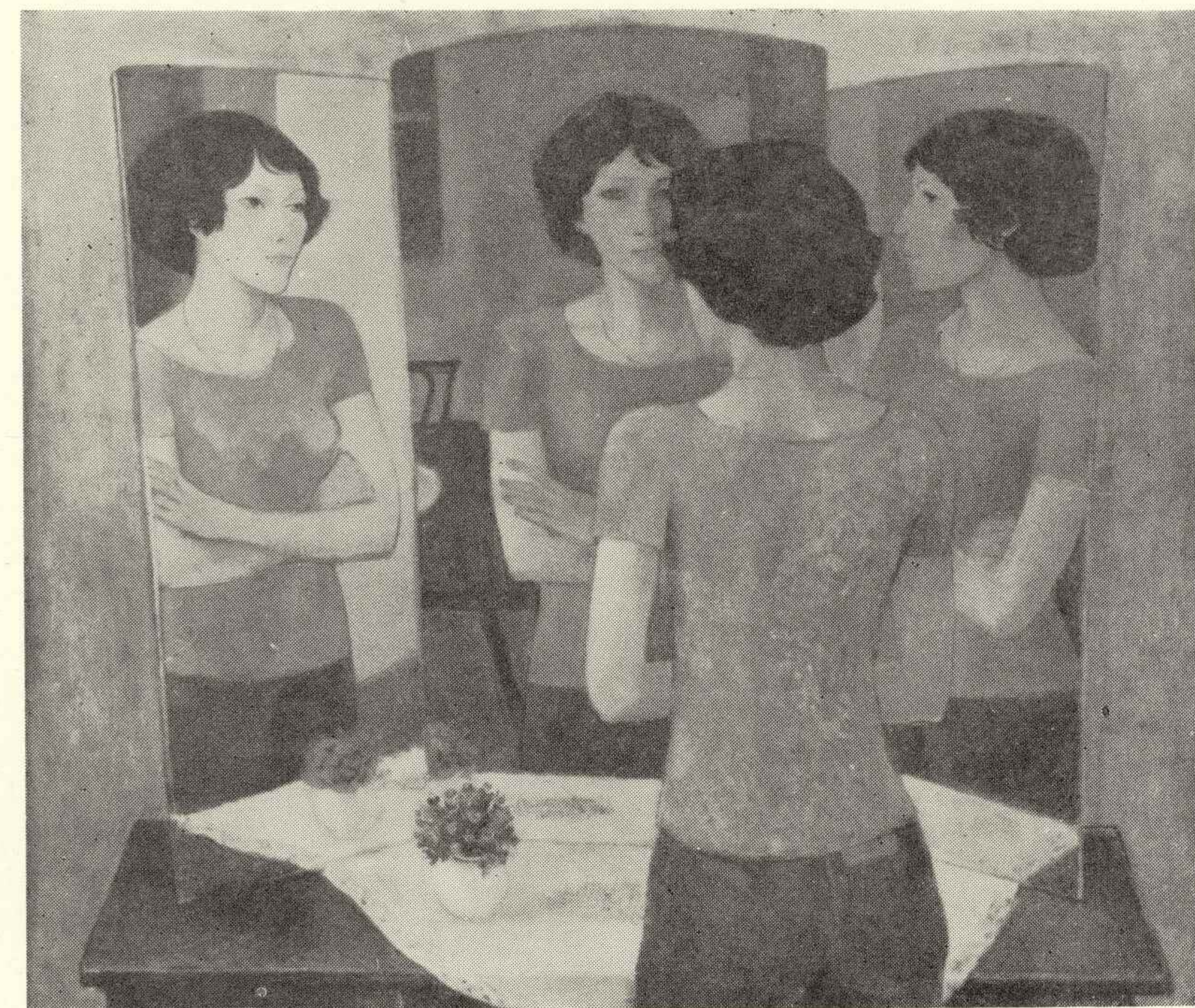

35. Kazimierz Malewicz
Postać z różową twarzą

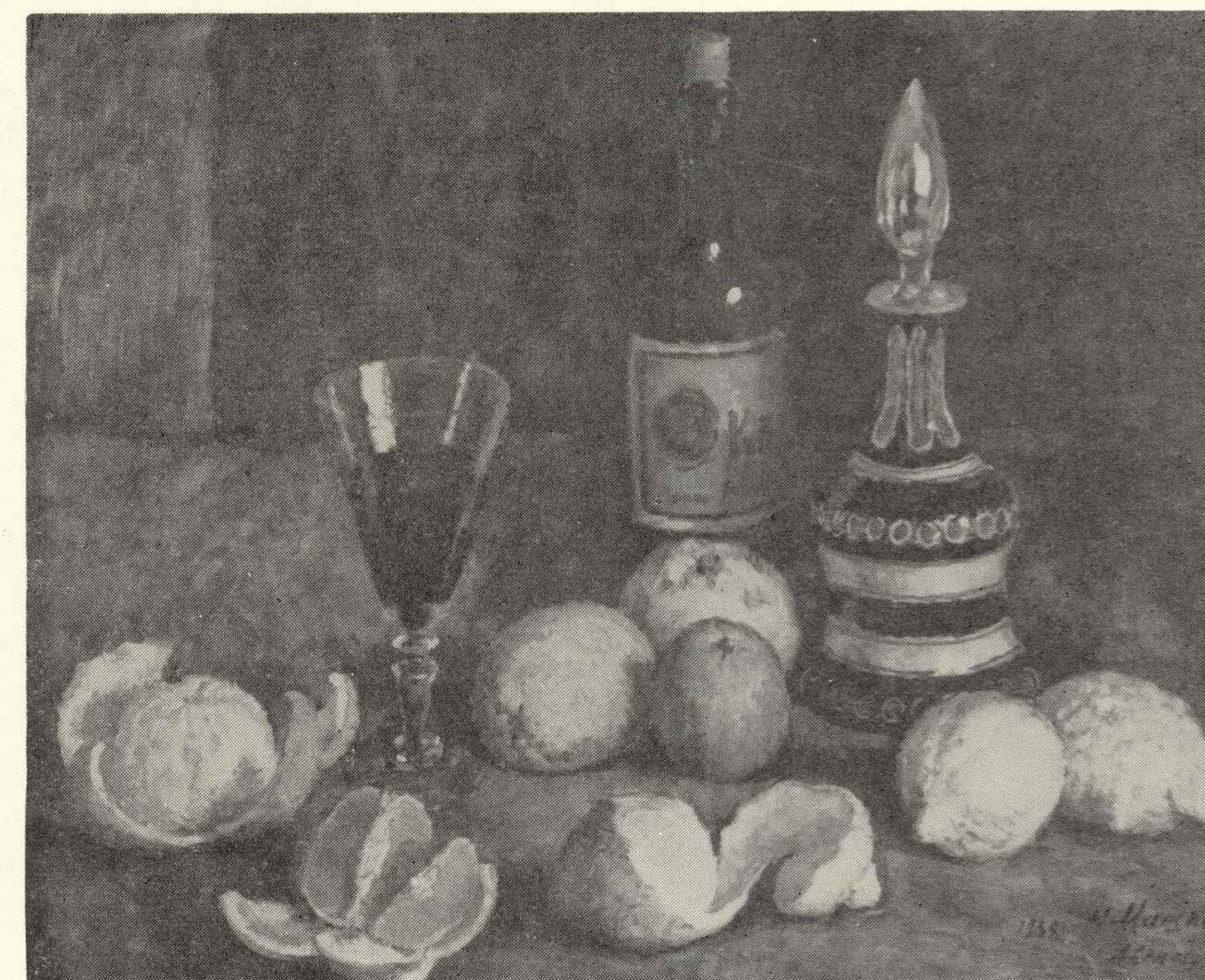

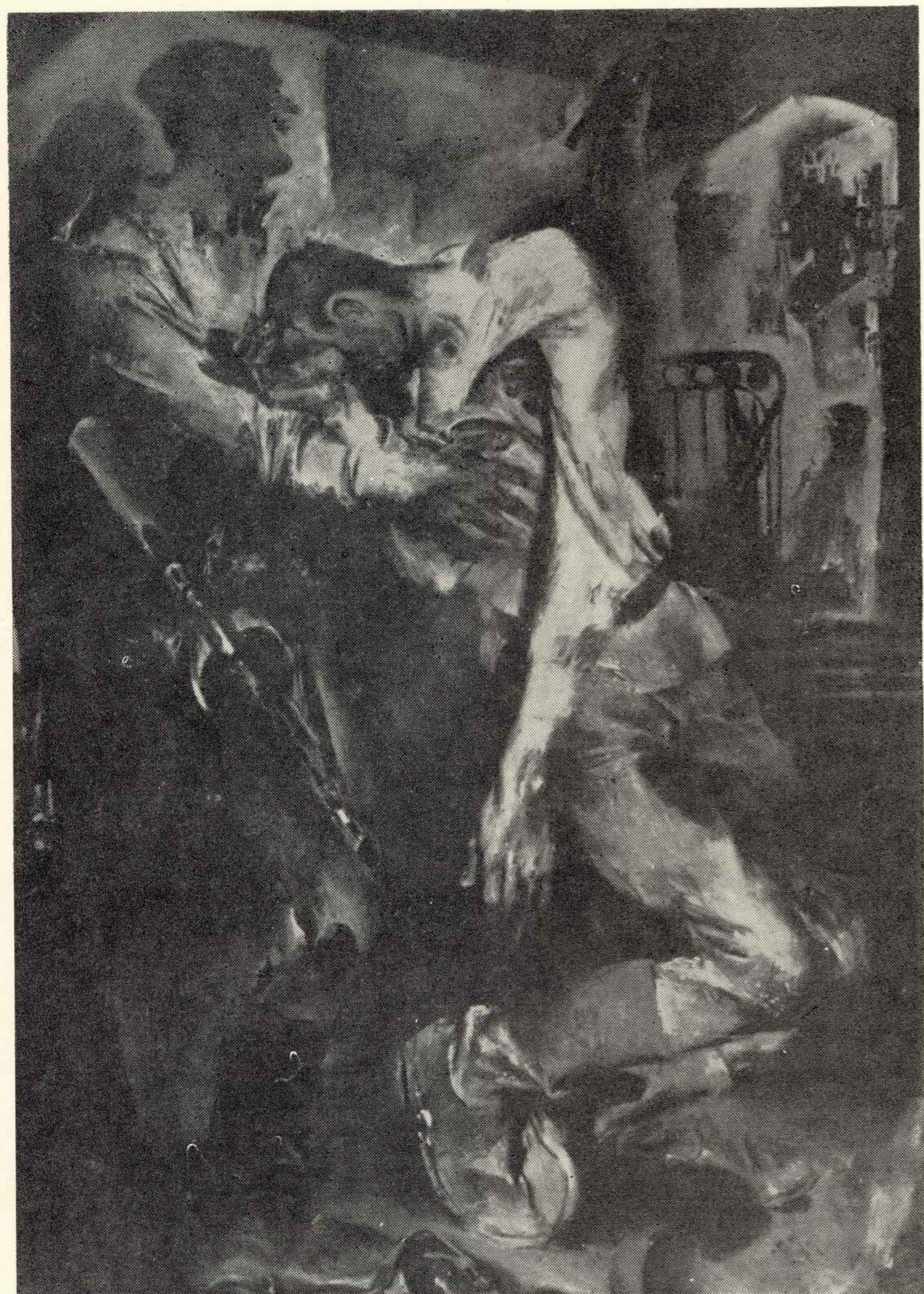
34. Aleksandr Łabas
Idzie pociąg

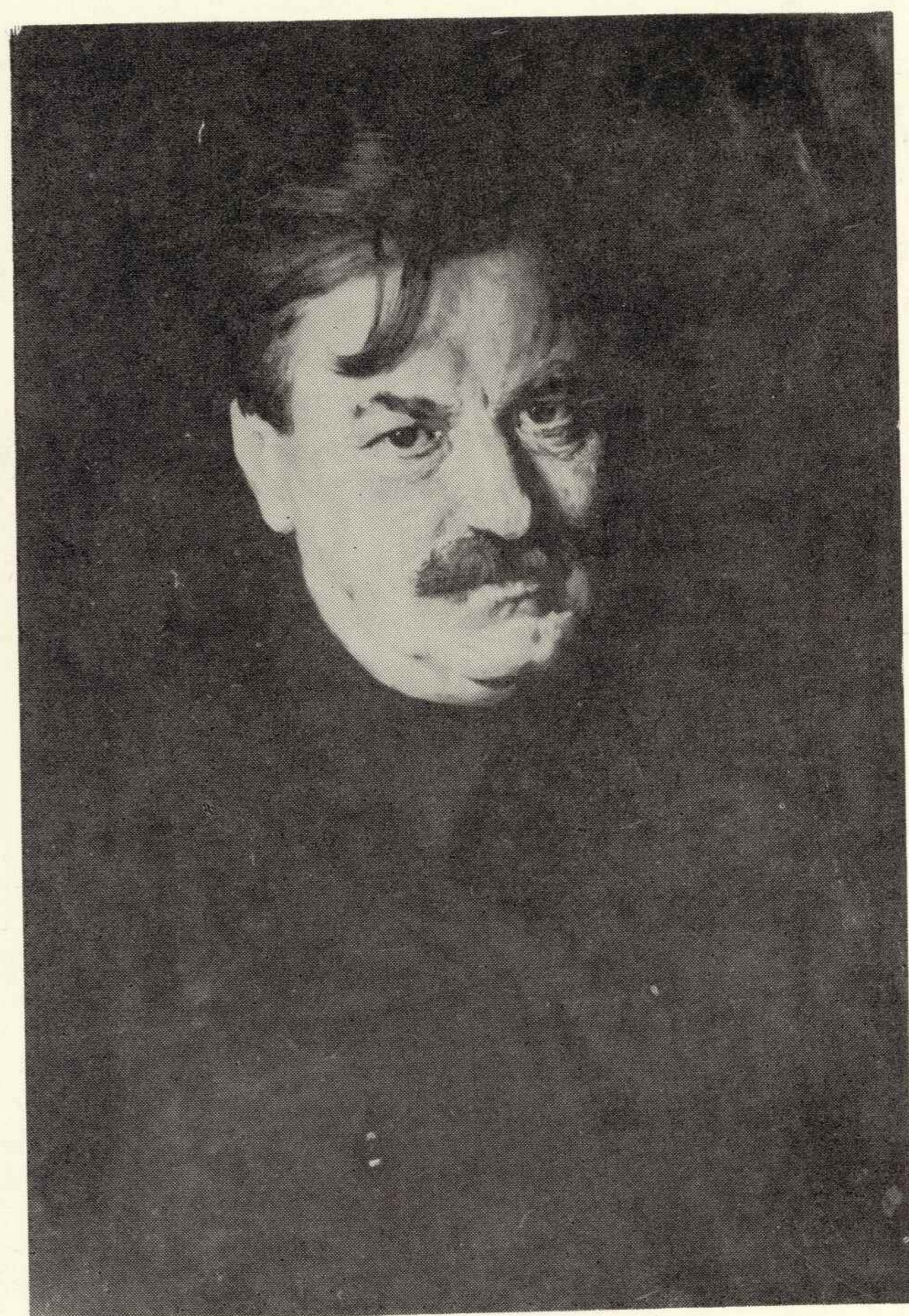
37. Aszot Mielkonjan
Przed lustrem

36. Ilja Maszkow
Pomarańcze, owoce, wino

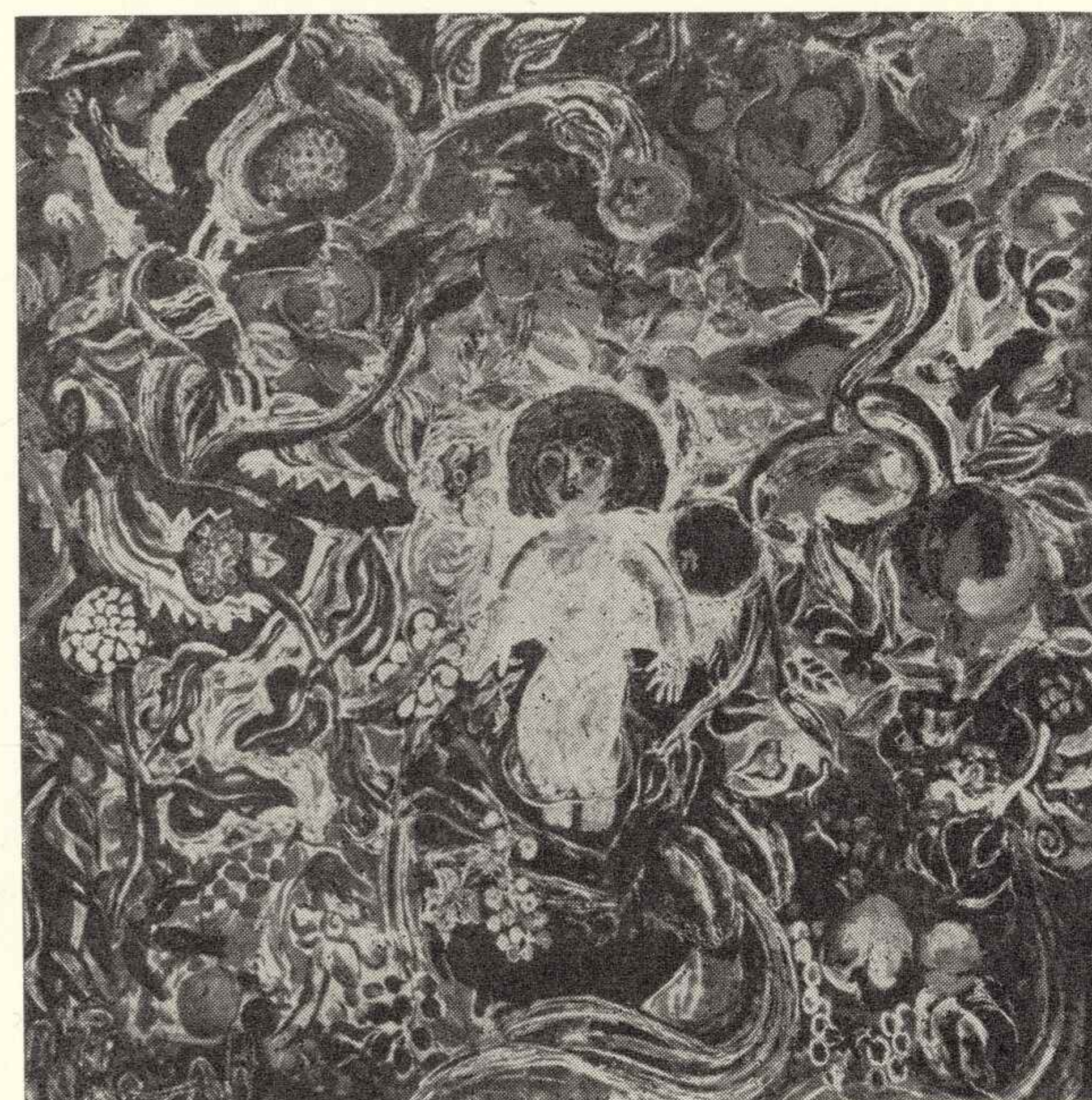

39. Jewsej Moisejenko
Zwycięstwo

38. Wasilij Mieszkow
Portret W. Mienżynskiego

41. Togruł Narimanbekow
Narodziny

40. Andriej Mylnikow
Wiosna

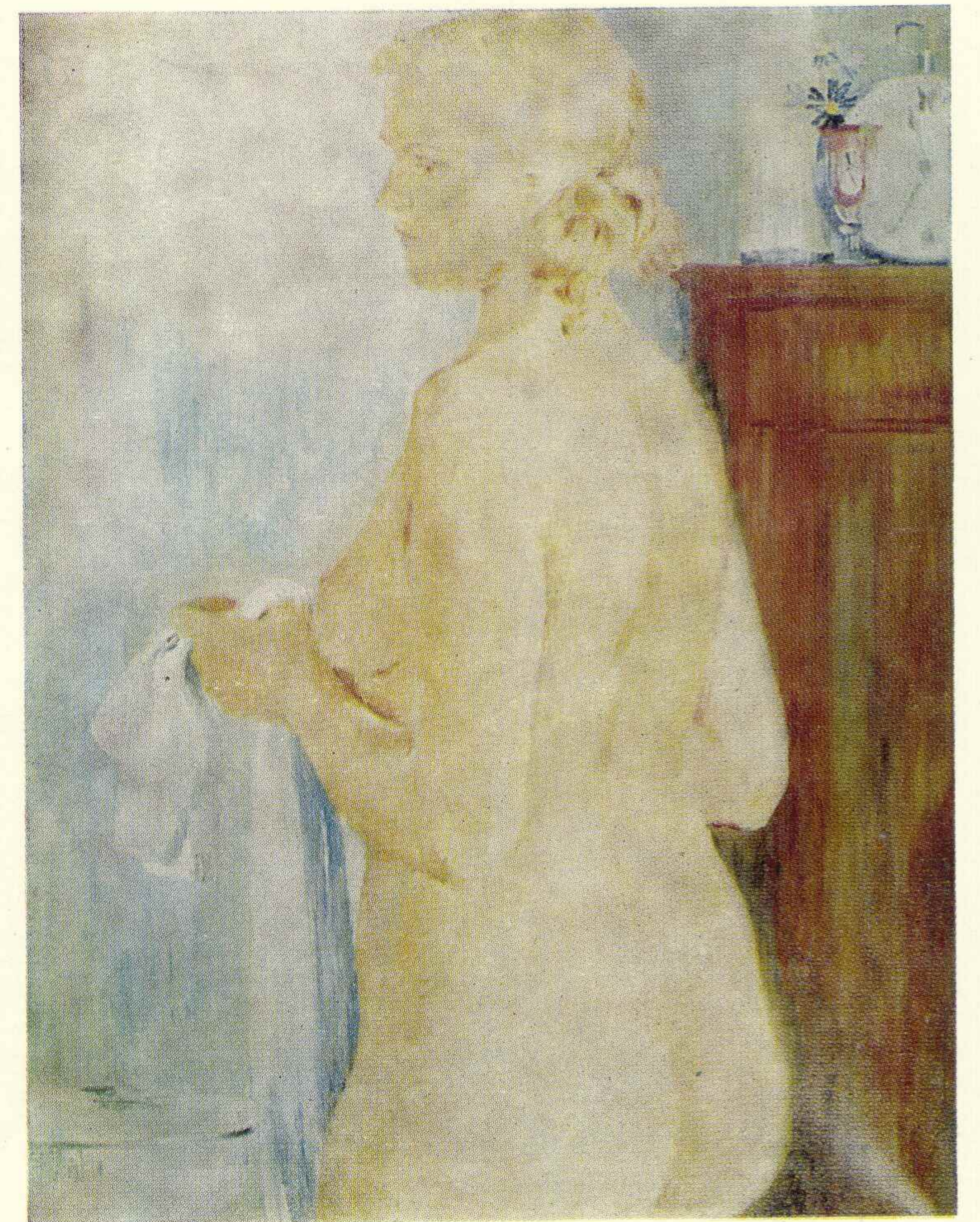
42. Tatiana Nazarenko
Irina Iwanowna

43. Michail Niestierow
Portret I. Szadra

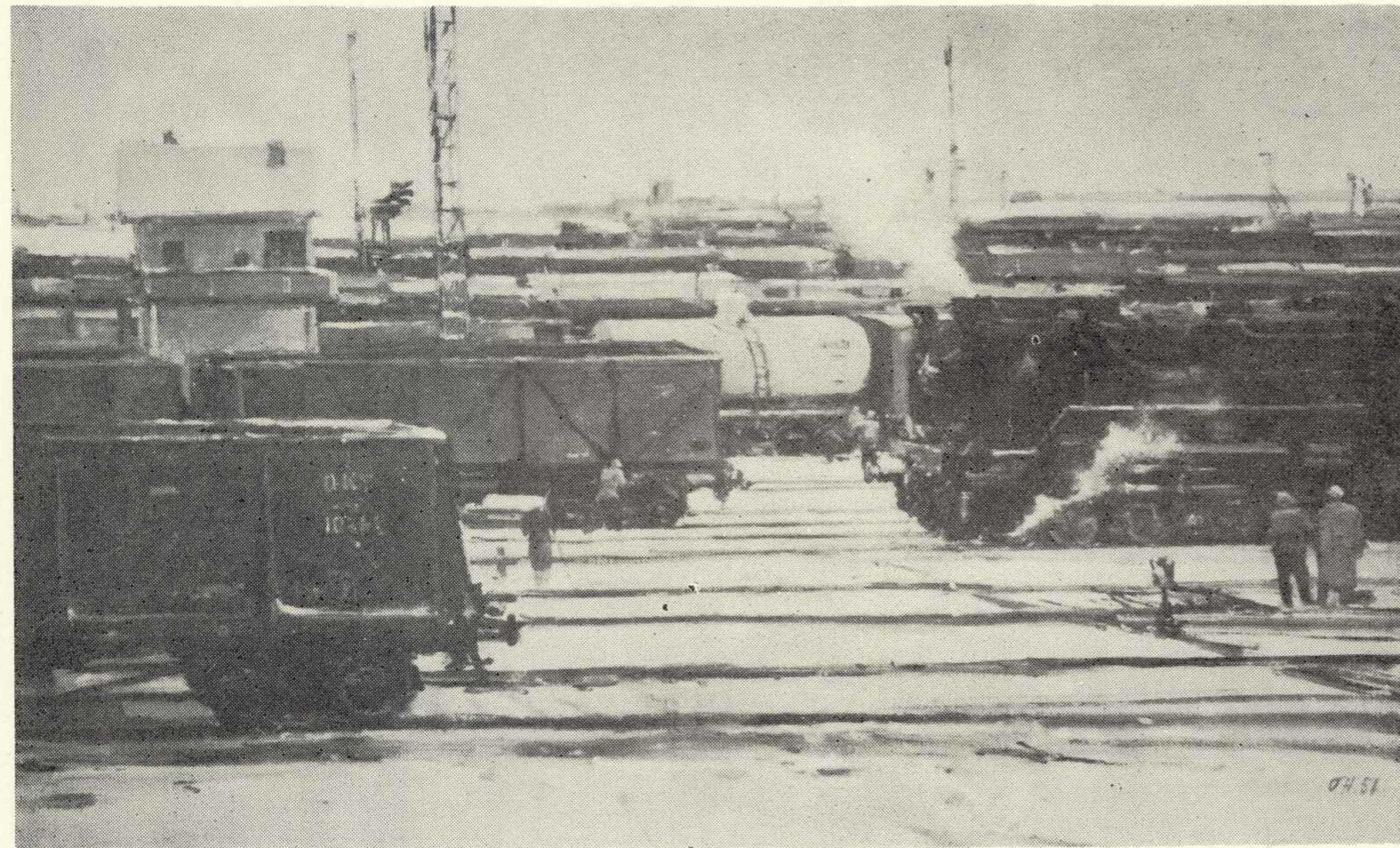
29. Jurij Kugacz
Gospodyni

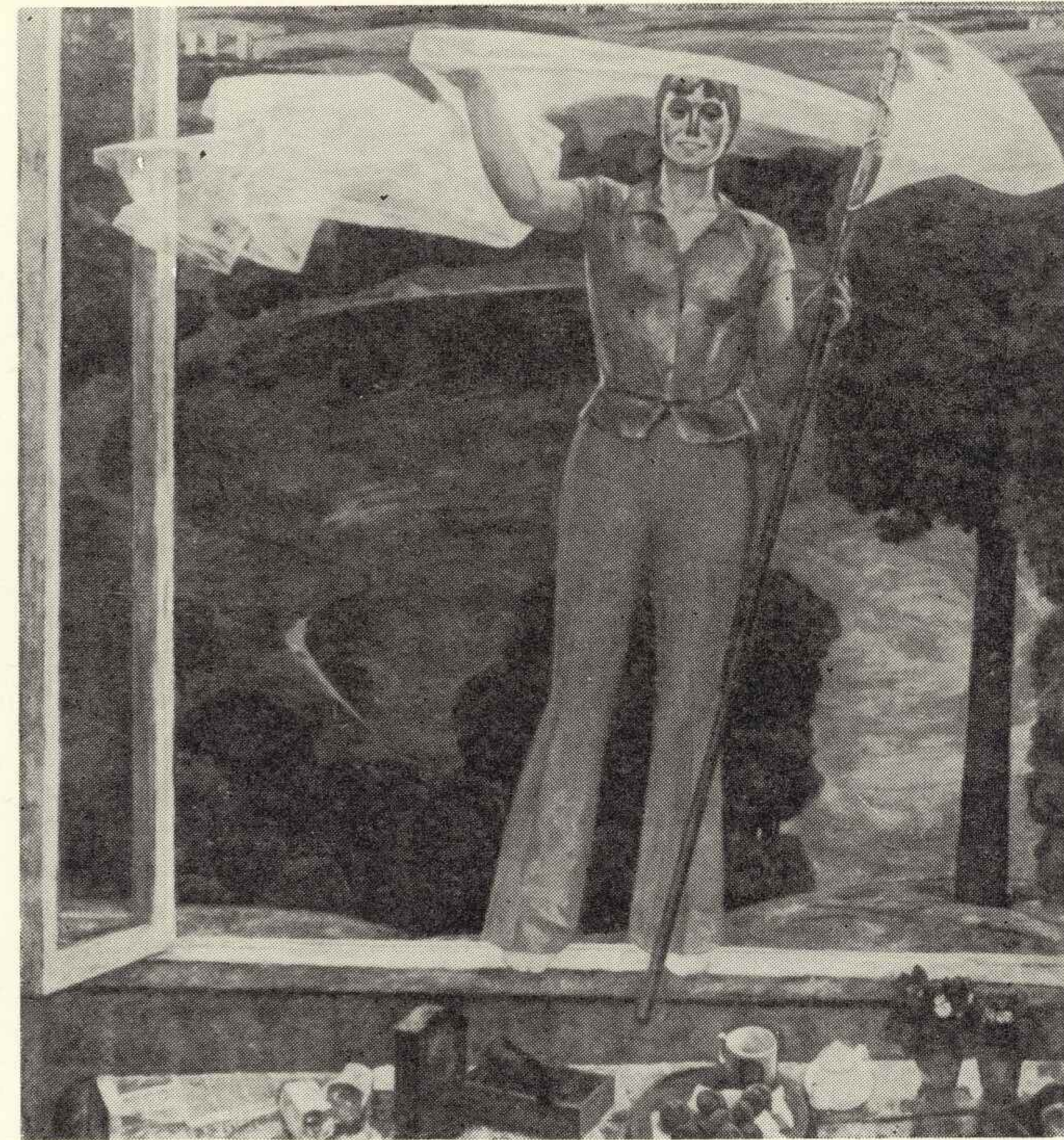
51. Jurij Pimienow
Złocisty akt

45. Paweł Nikonow
Pejzaż ze studnią

46. Georgij Nisski
Stacja rozrządowa

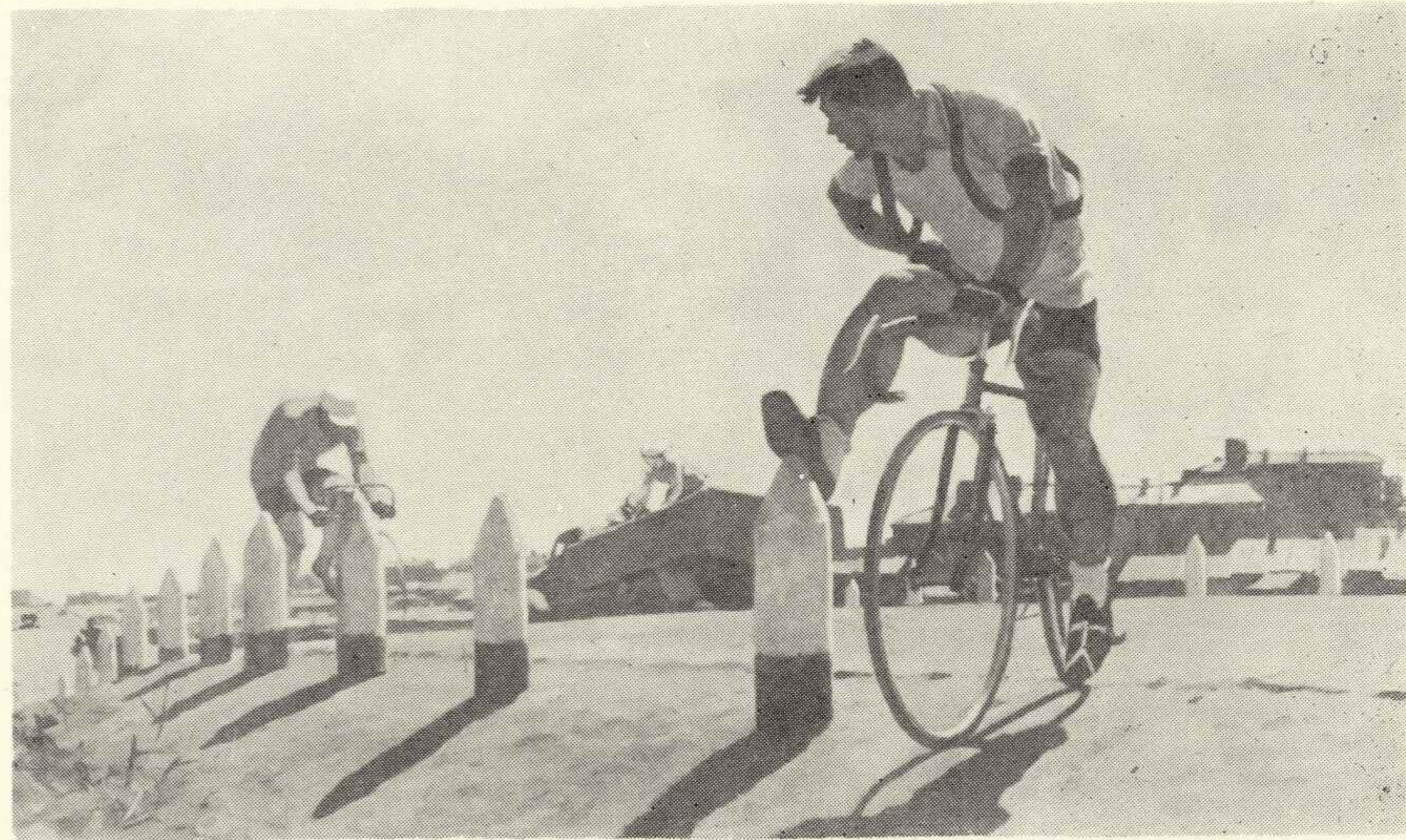

44. Anatolij Nikicz-Kryliczewski
Osiedliny

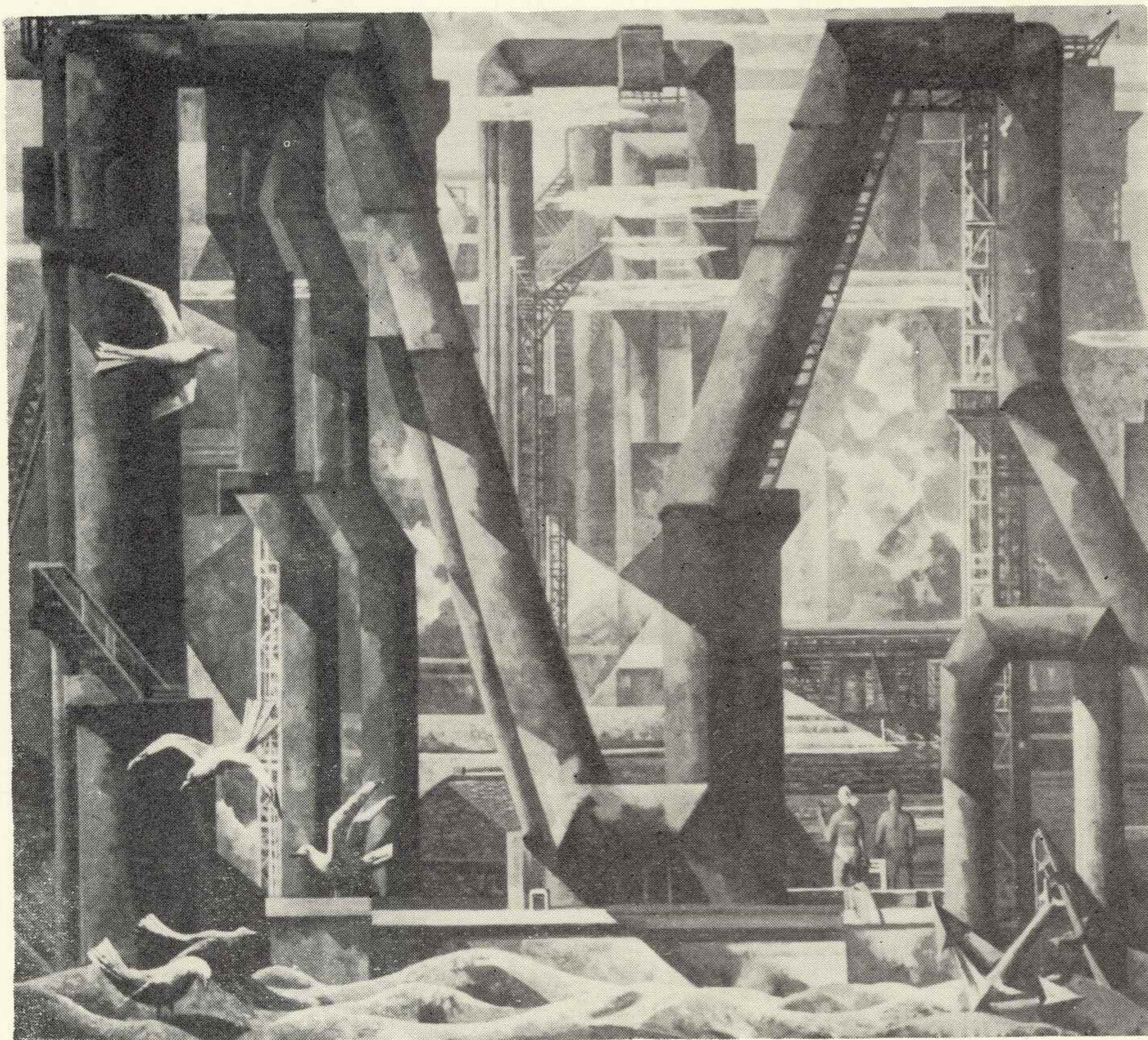

47. Aleksandr Osmiorkin
Numer w hotelu. Zagorsk

48. Piotr Ossowski
Na krańcu miasta

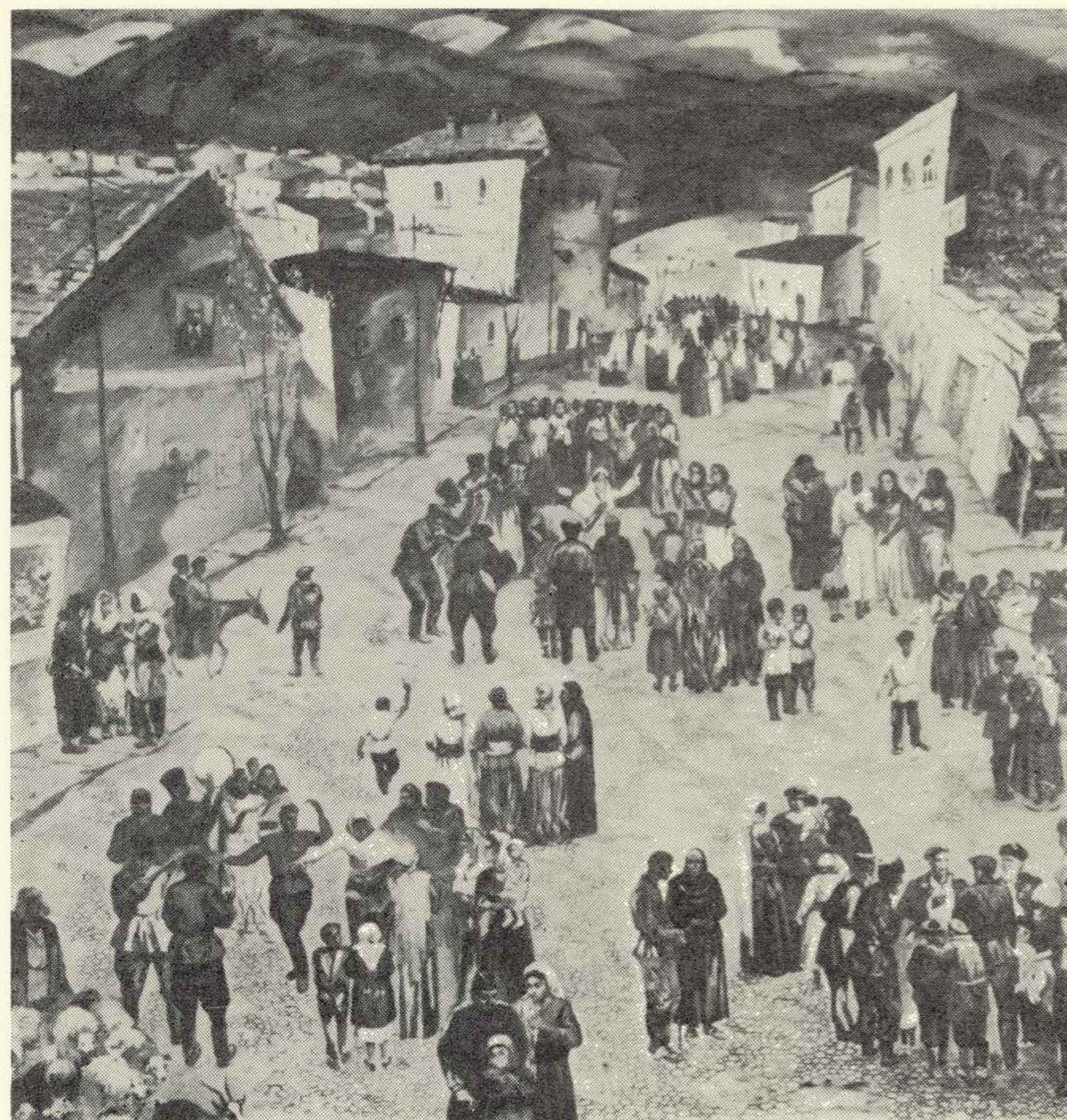
53. Nikołaj Romadin
Wieś Chmielewka

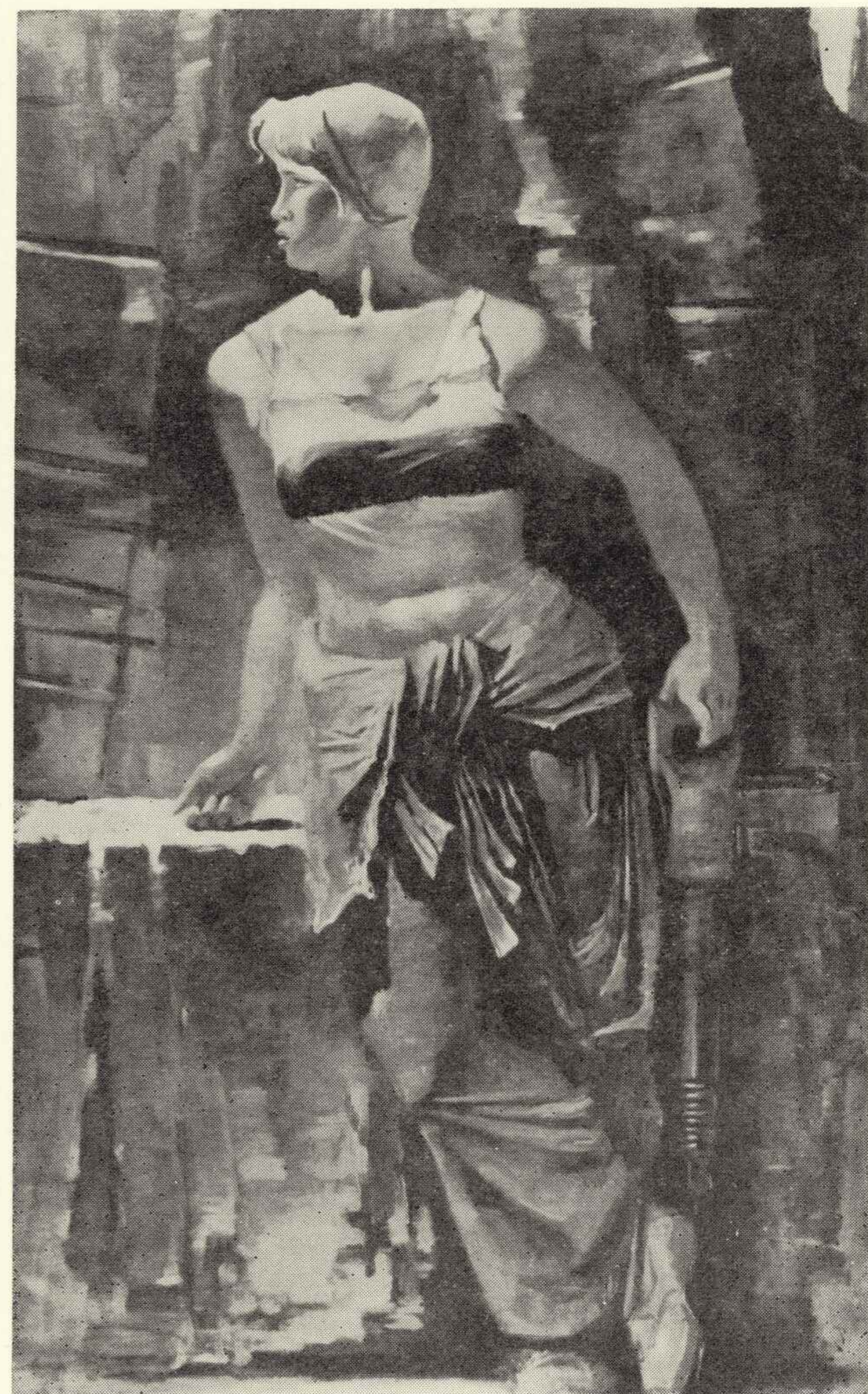
49. Aleksandr Pantielejew
Estakada Azowskiej Stalowni

50. Kuźma Pietrow-Wodkin
Fantazja

54. Elbek Rzakulijew
Święto Zwycięstwa

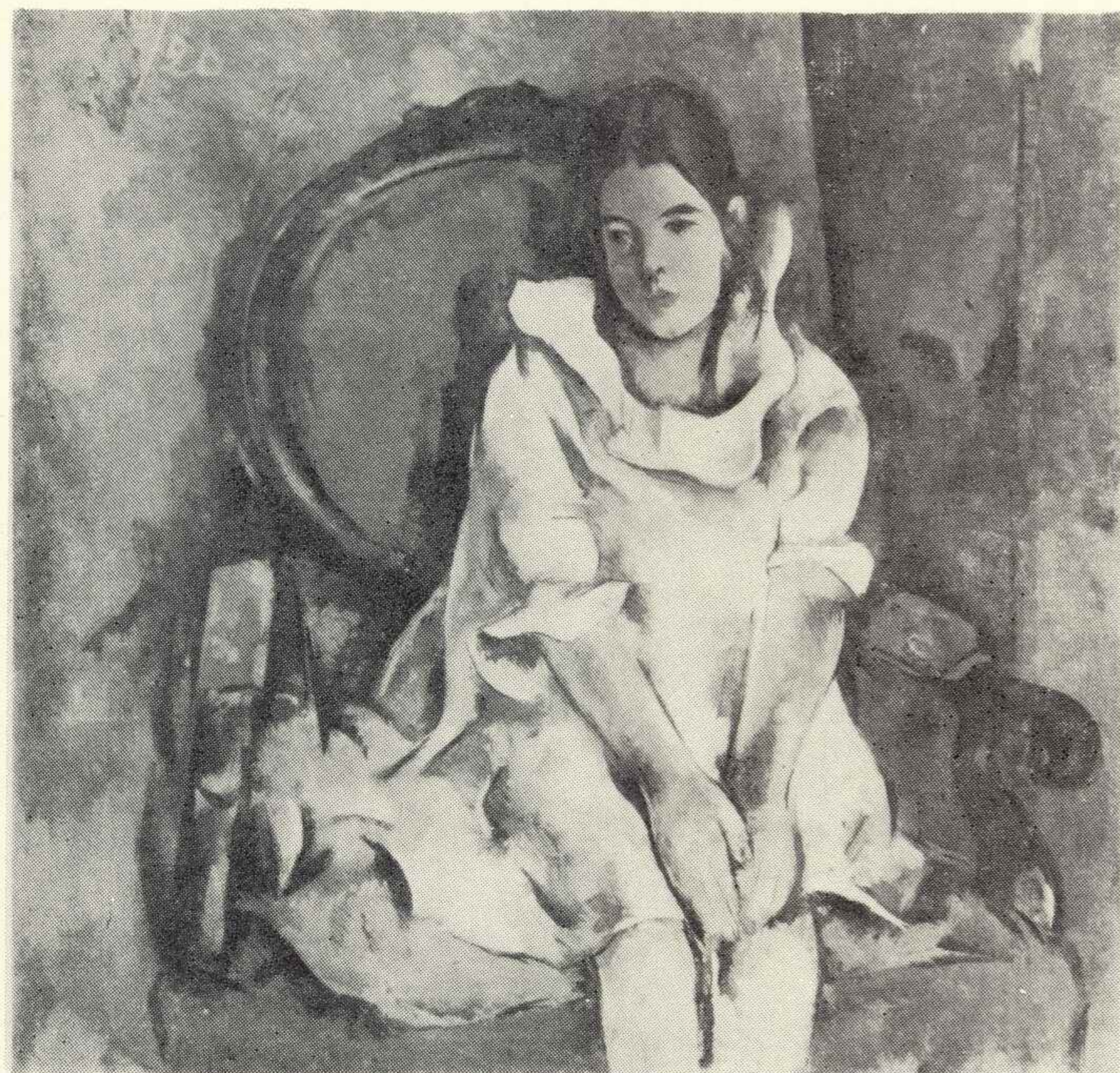
55. Aleksandr Samochwałow
Budująca metro

58. Władimir Stożarow
Martwa natura z lnem

57. Walentin Sidorow
Sianokosy. Sterta

59. Aleksandr Szewczenko
Portret córki

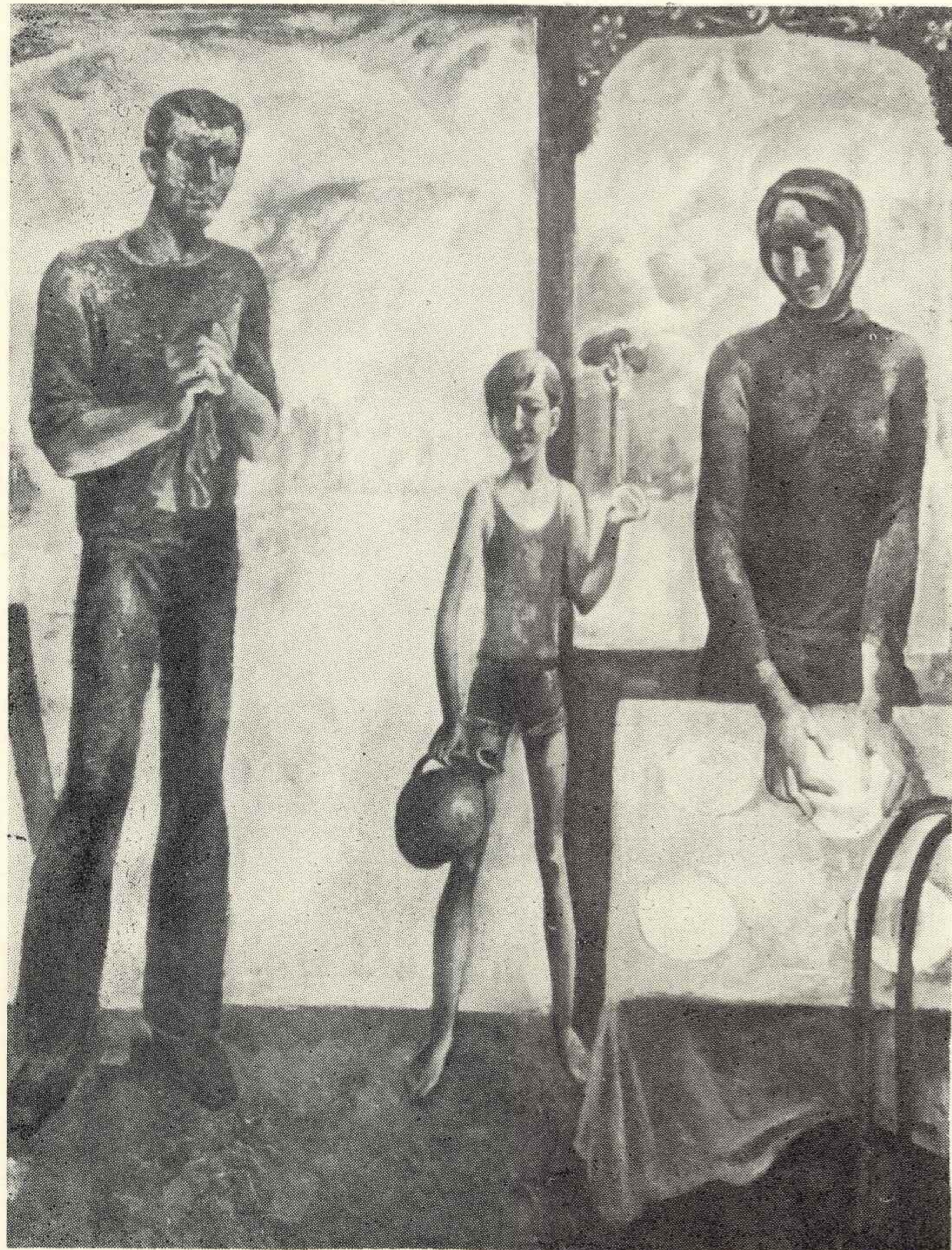
56. Martiros Sarjan
Erewańskie kwiaty

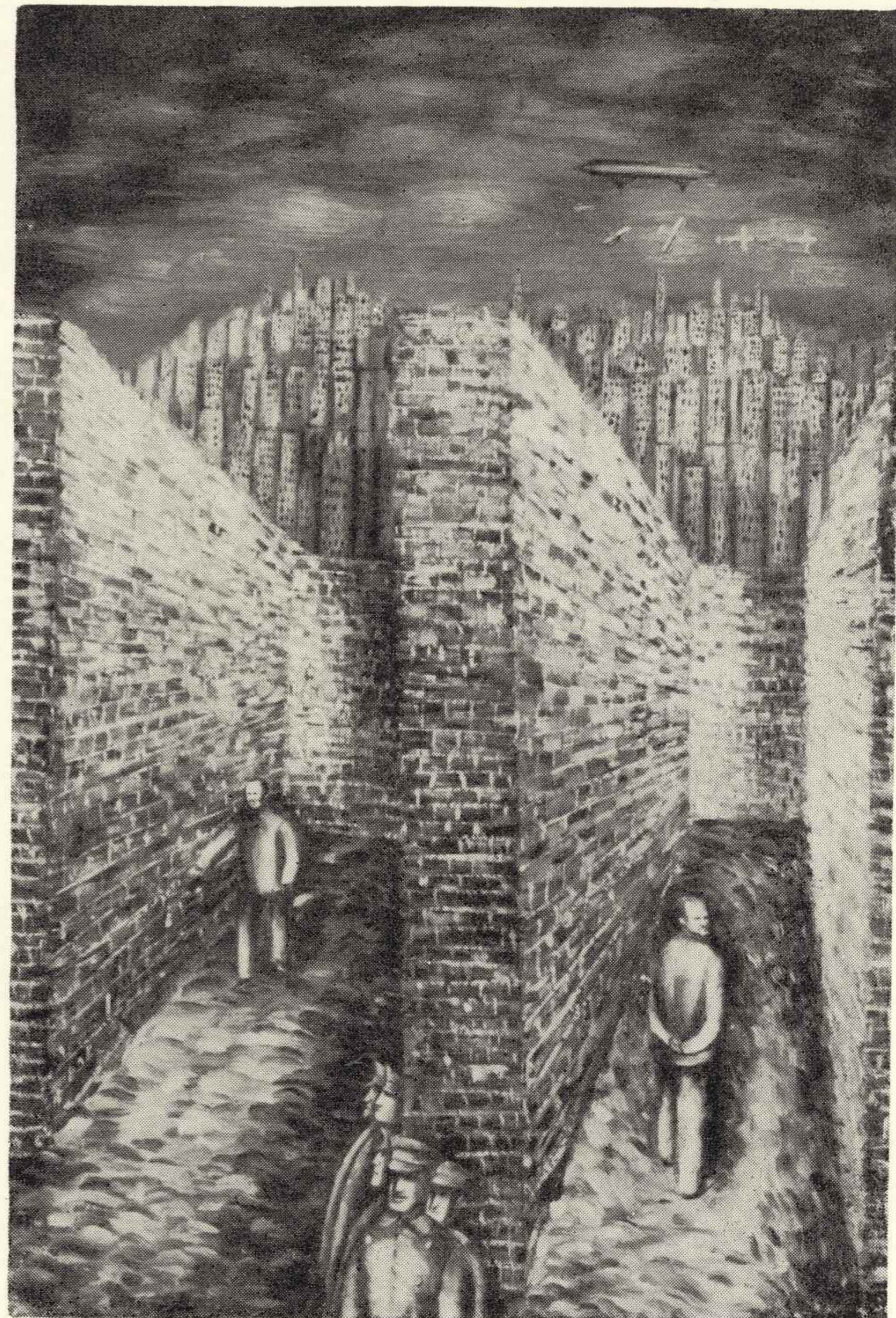
60. Bieżan Szwelidze
Praca do zachodu słońca

52. Arkadij Płastow
Na wsi

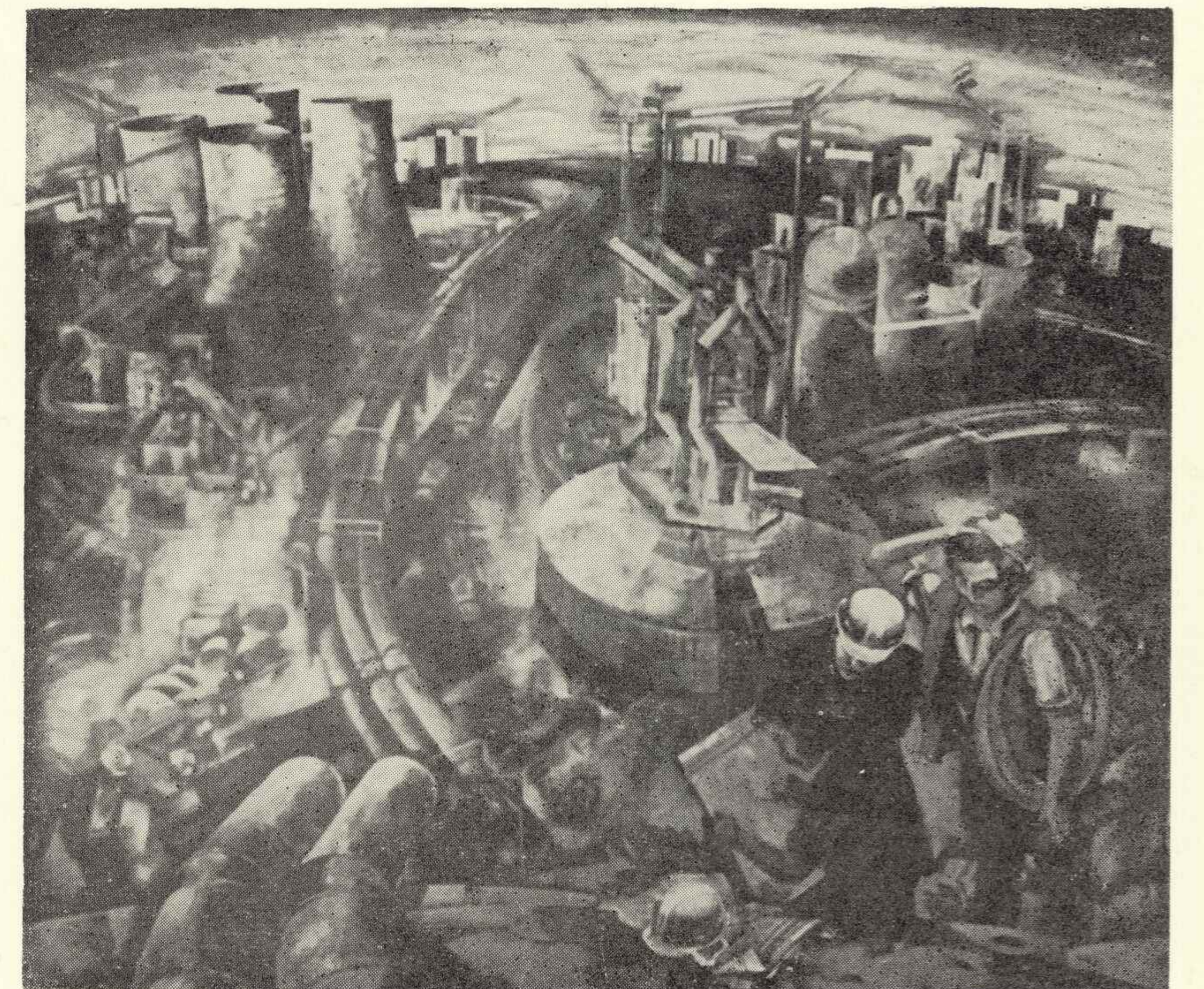
62. Radysz Tordia
Południe

63. Aleksandr Tyszler
Sacco i Vanzetti

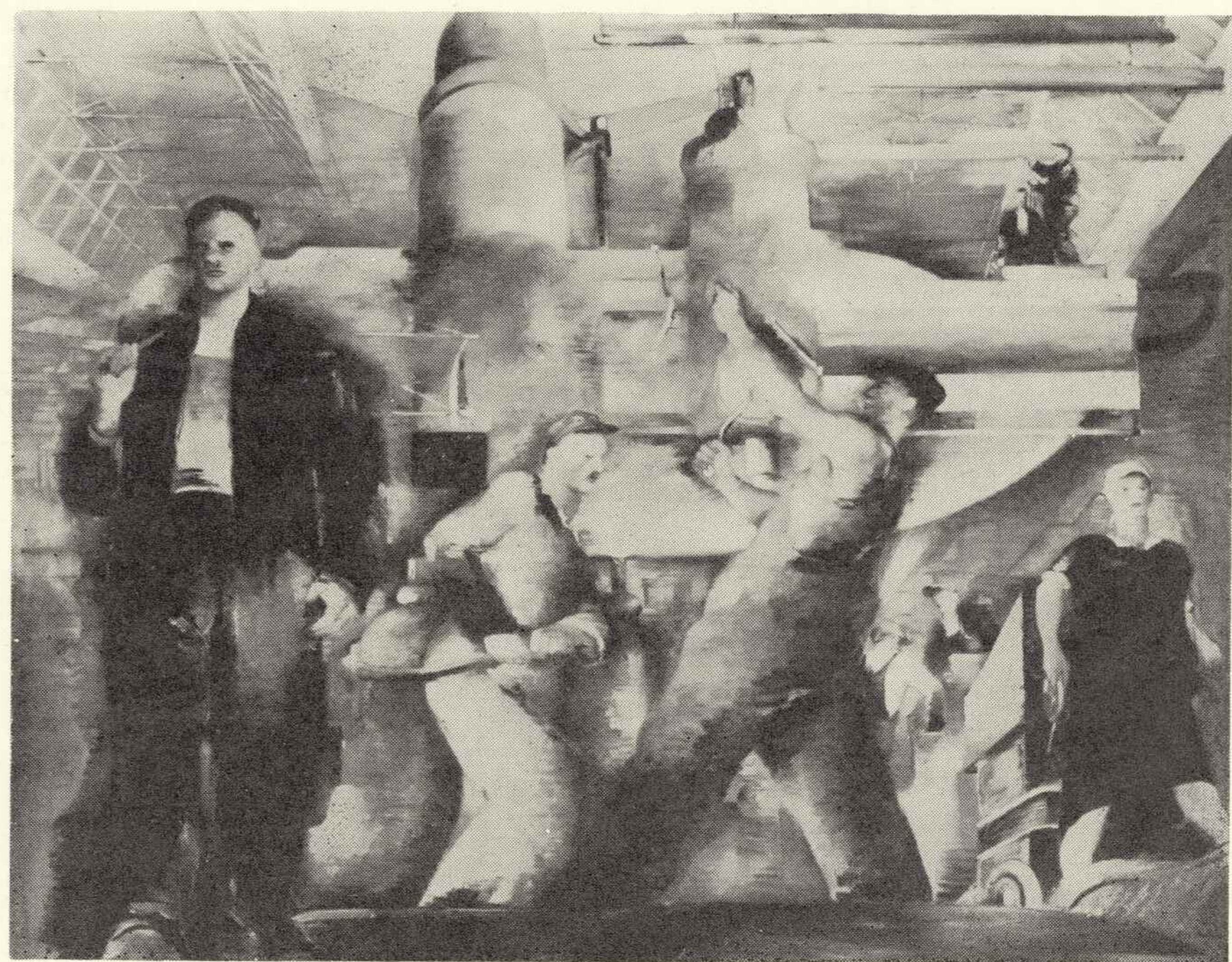
61. Marina Tałaszenko
Subotnik w ogrodzie botanicznym

64. Dżawljat Umarbekow
Wielka Huta

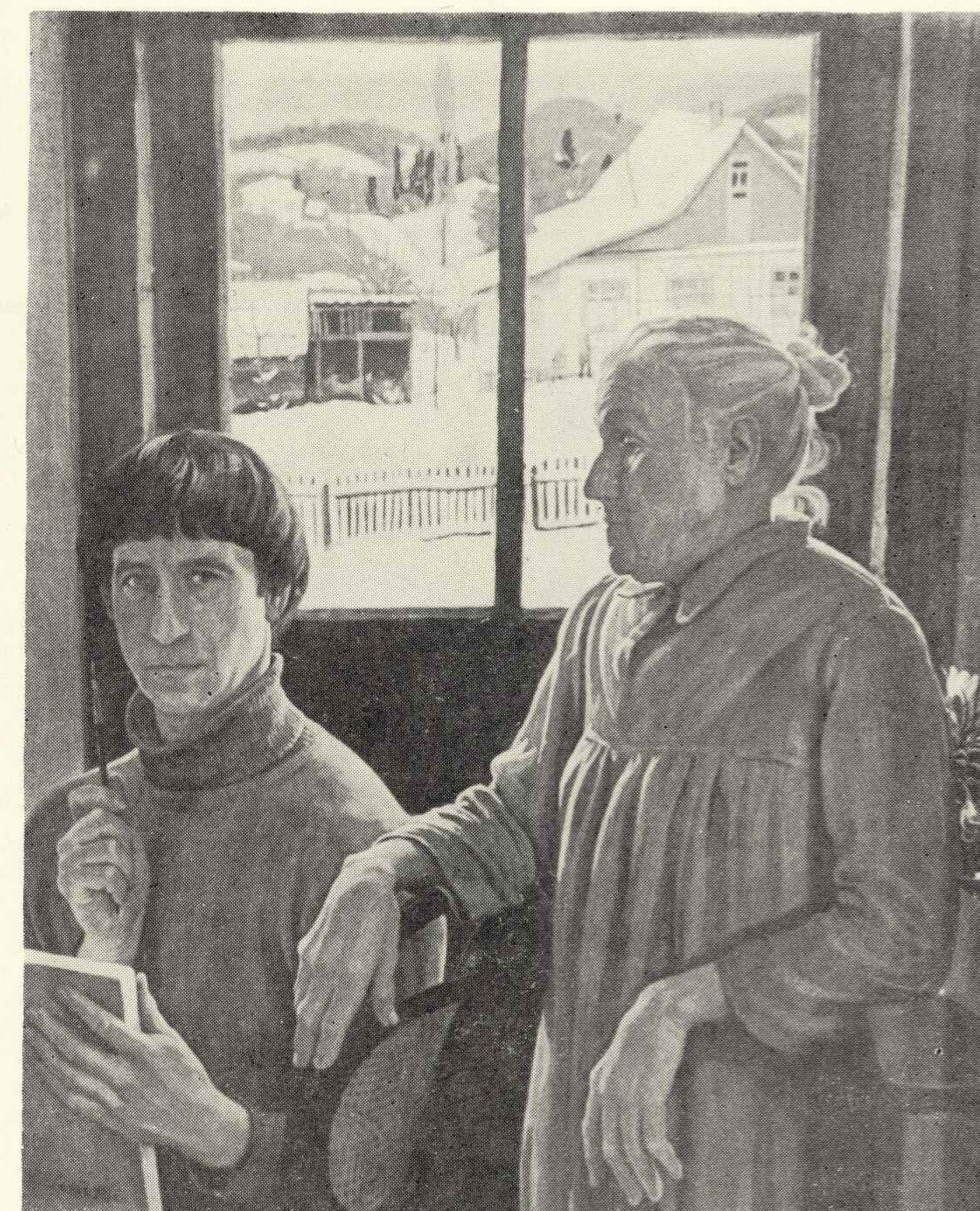
67. Indulis Zarin
Zasadzimy ogrody

65. Piotr Wiliams
Montaż hali fabrycznej

66. Oleg Wukołow
Artysta i model

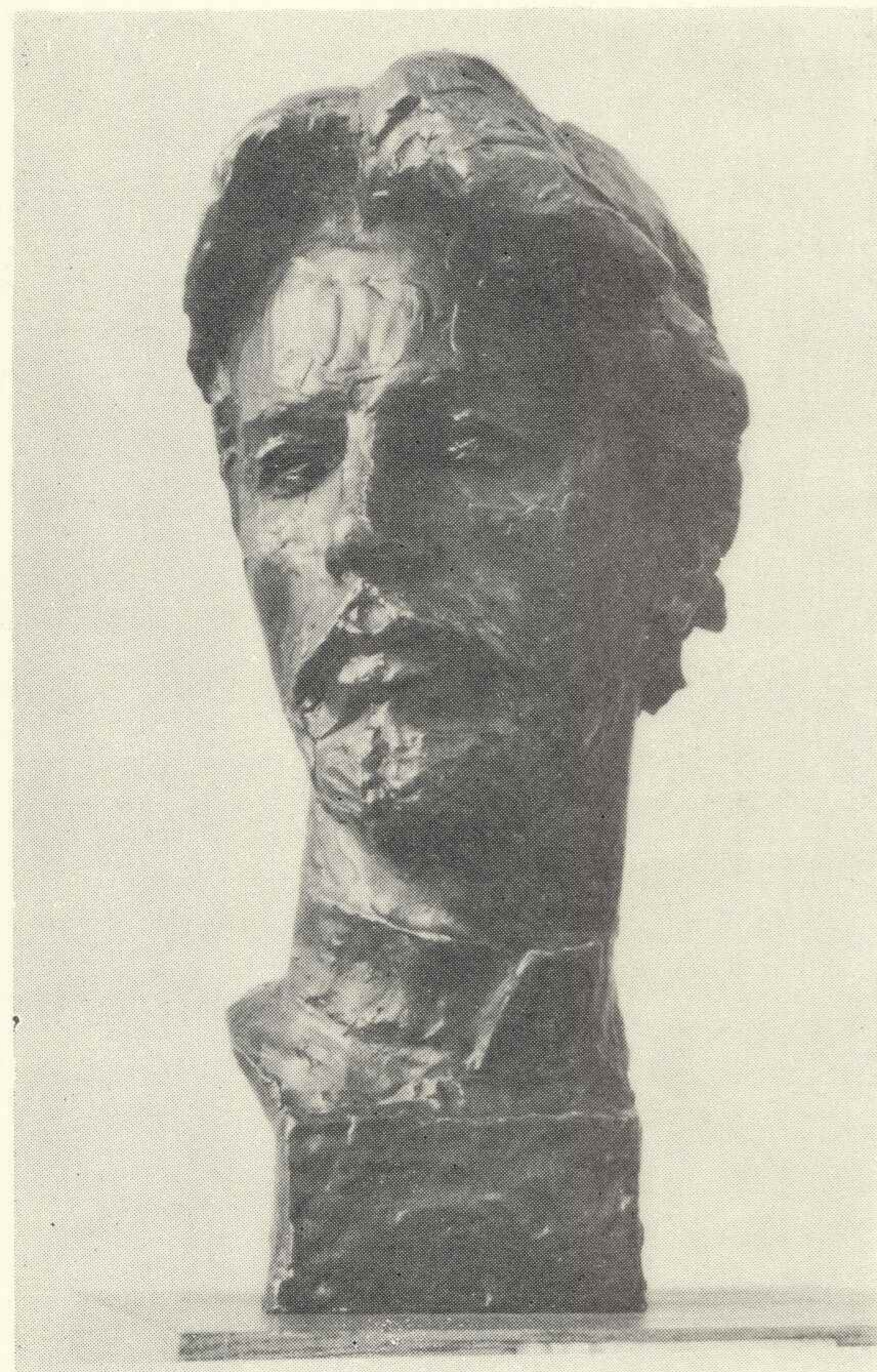

68. Dmitrij Żylinski
Zima na południu

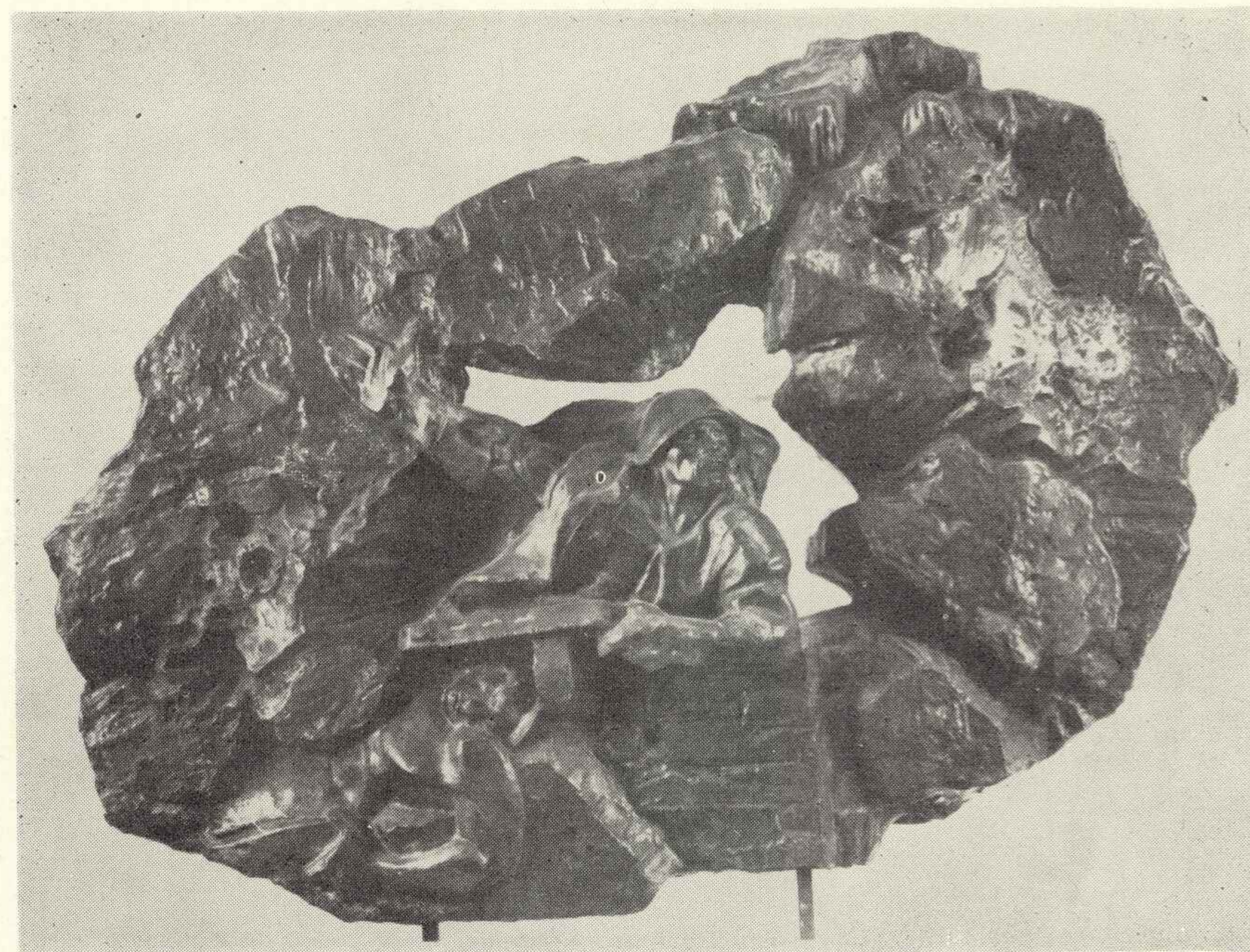
RZEŹBA

1. Nikołaj Andrejew
Lenin na trybunie

2. Michaił Anikuszyn
Antoni Czechow

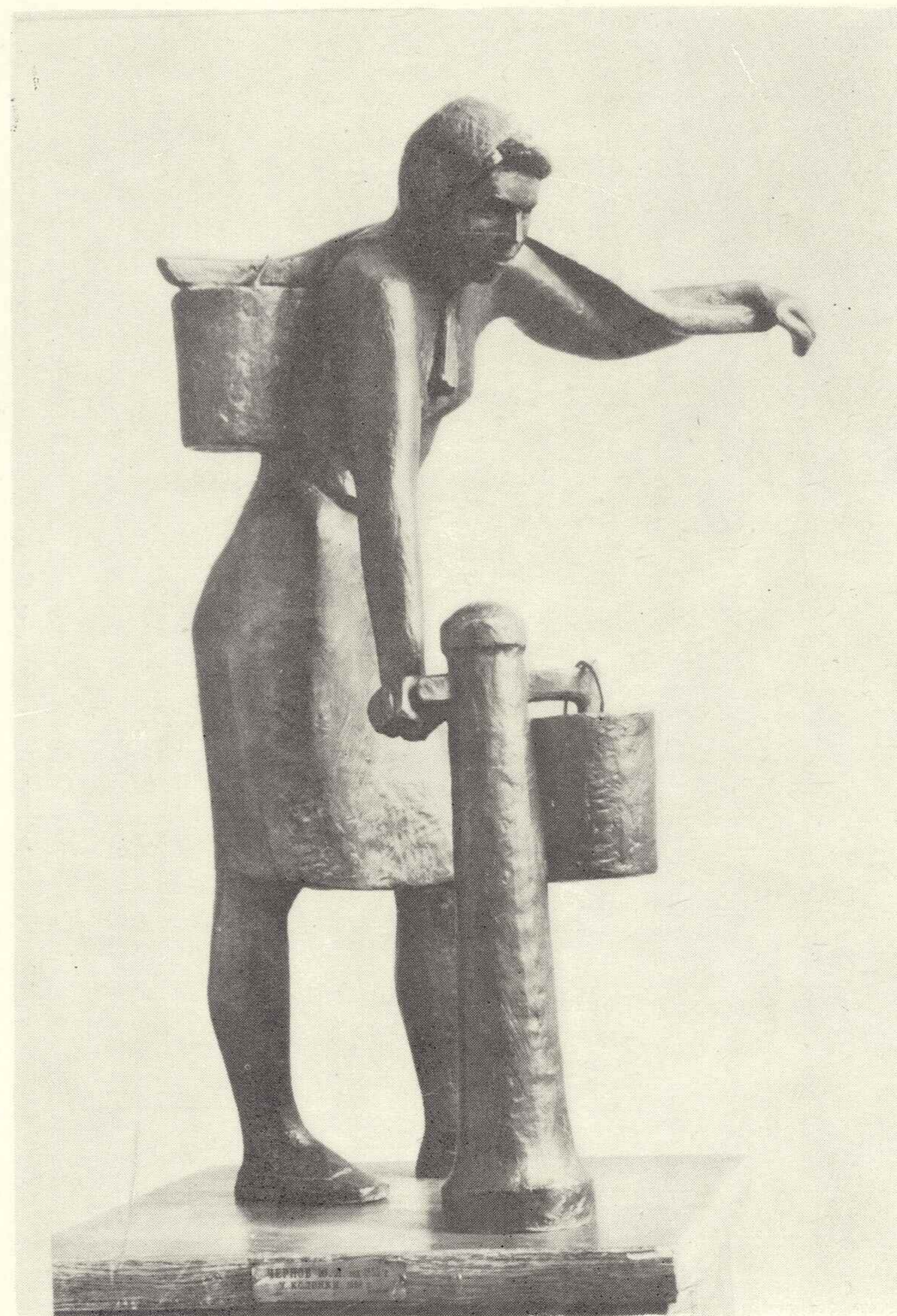
5. Władimir Cygal
Mała Ziemia

3. Jekatierina Bielaszowa
Portret starca

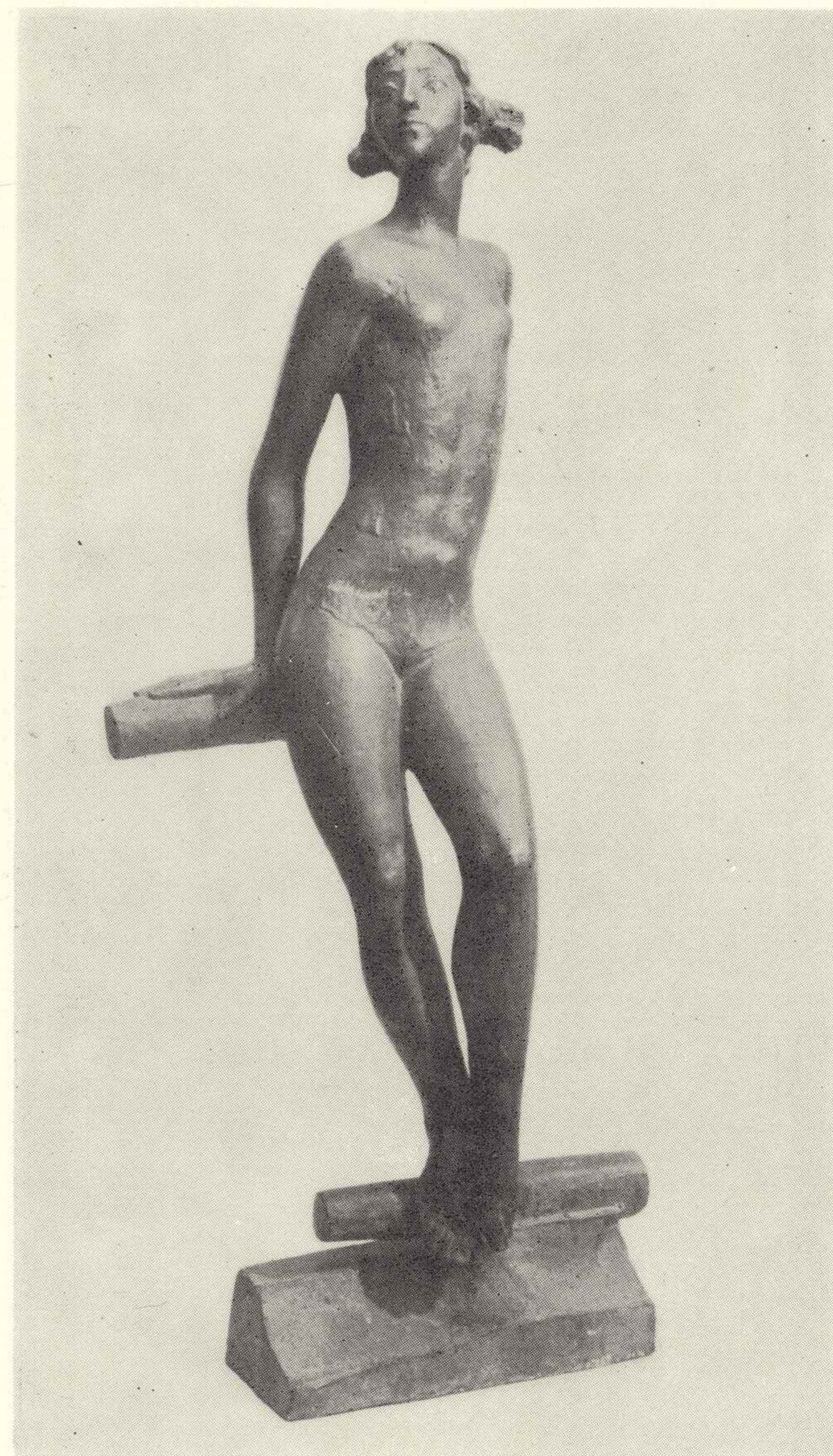

4. Lubow Chodina
Zima 1941—1942 r.

7. Jurij Czernow
U studni

8. Tatevos Geworkjan
Gimnastyczka

6. Josif Czajkow
Kąpiąca się

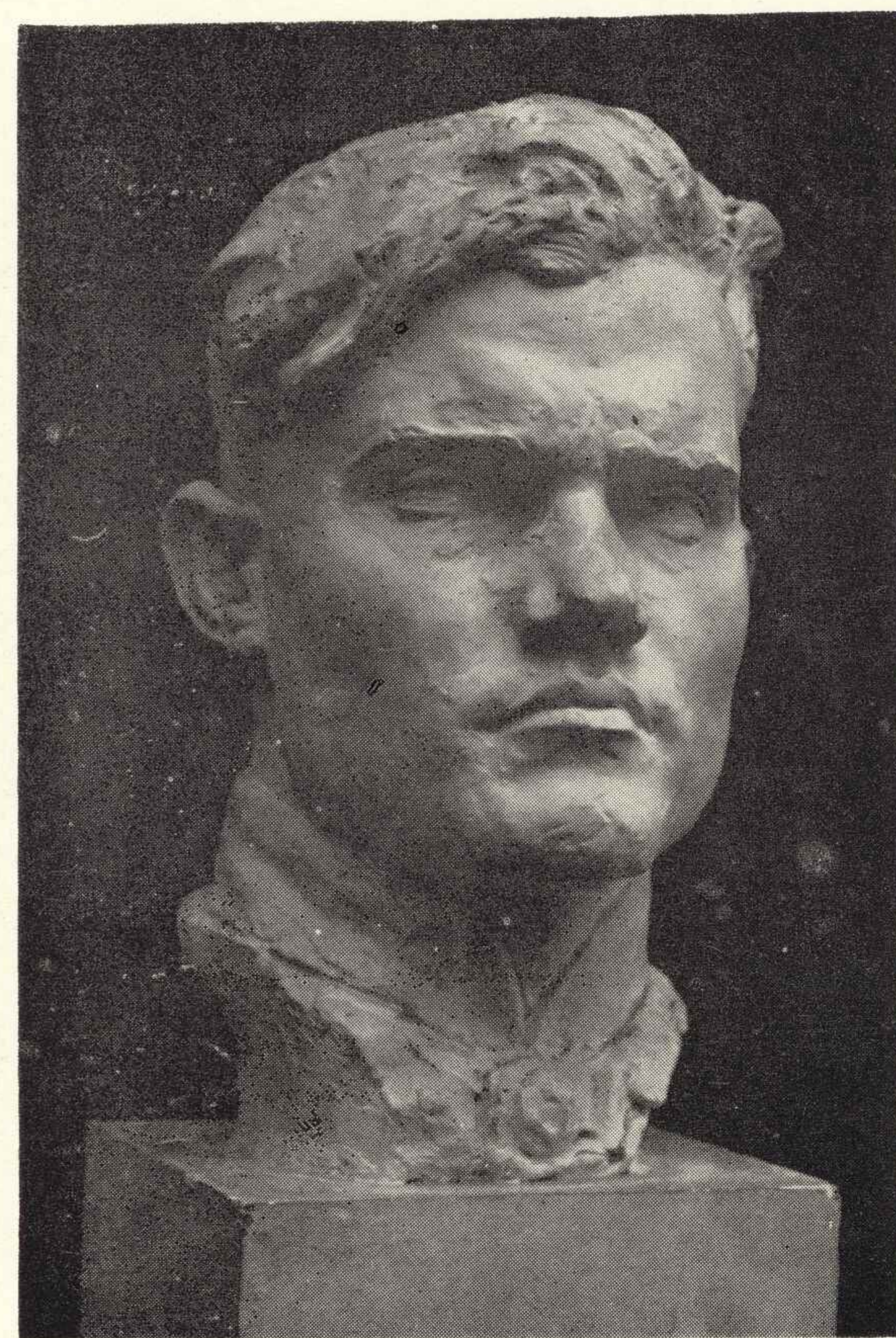

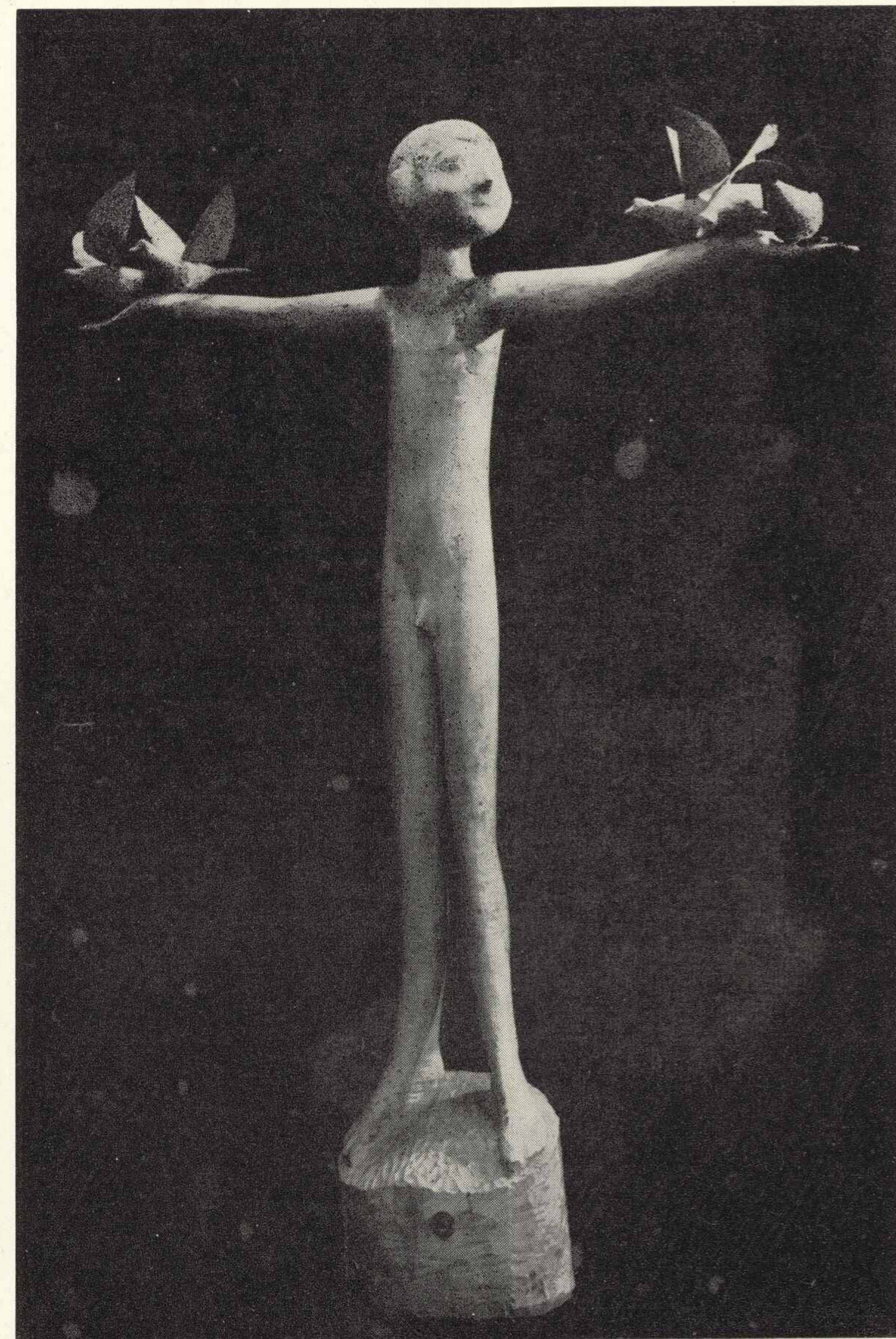
10. Oleg Ikonnikow
Portret poety kubańskiego N. Guillena

9. Anna Gołubkina
Brzózka

11. Władimir Kałasznikow
Chłopiec z gołębiami

12. Lew Kierbel
Portret lotnika N. Bokiego

13. Wacław Kłyczko
Wielemir Chlebnikow

14. Siergiej Konienkow
Portret żony artysty

15. Borys Korolew
Czesząca się

16. Sarra Lebediewa
Władimir Tatlin

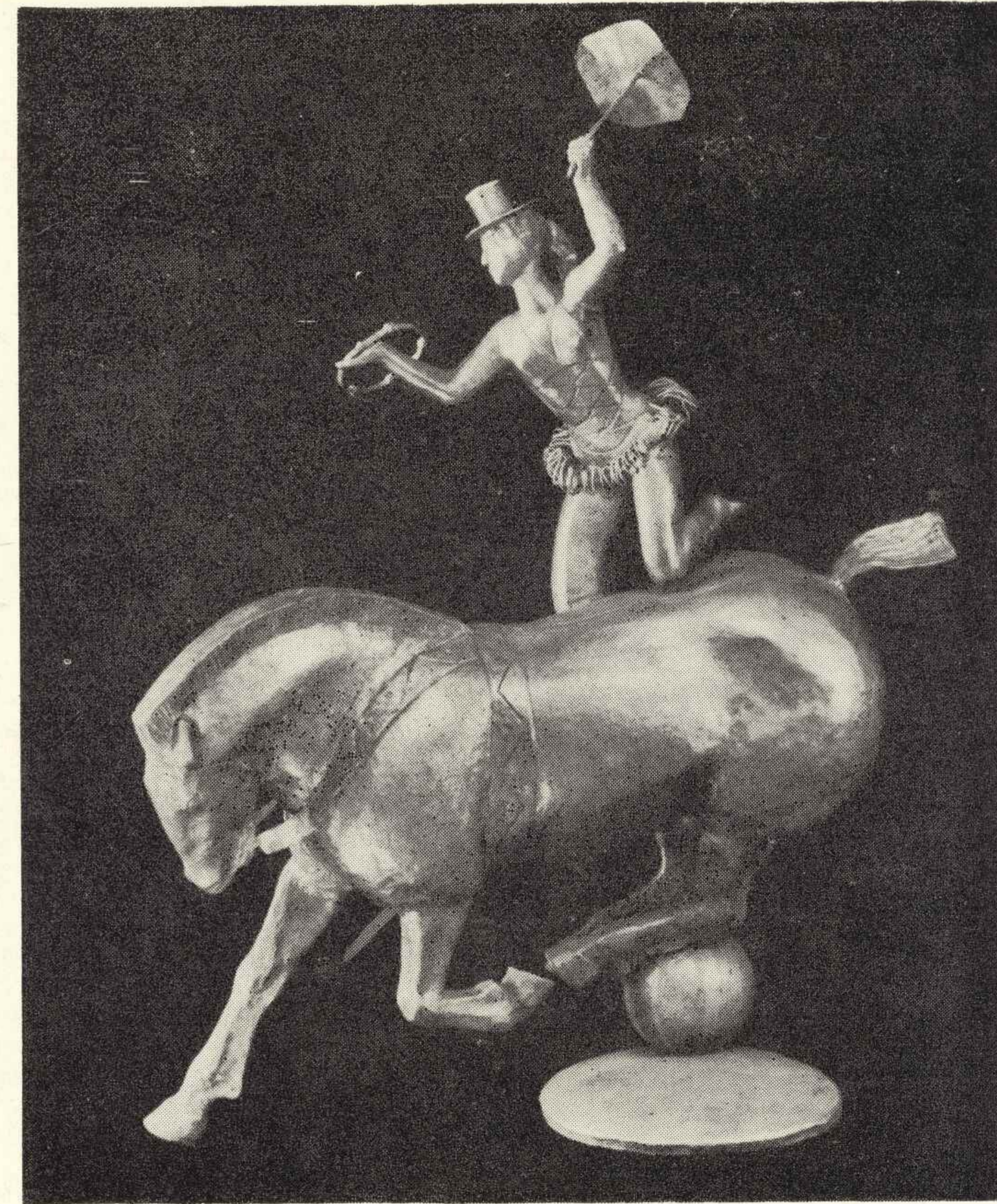

17. Leo Łankinen
Lenin

18. Aleksandr Matwiejew
Aleksander Puszkina

19. Daniel Mitljanski
Cyrk

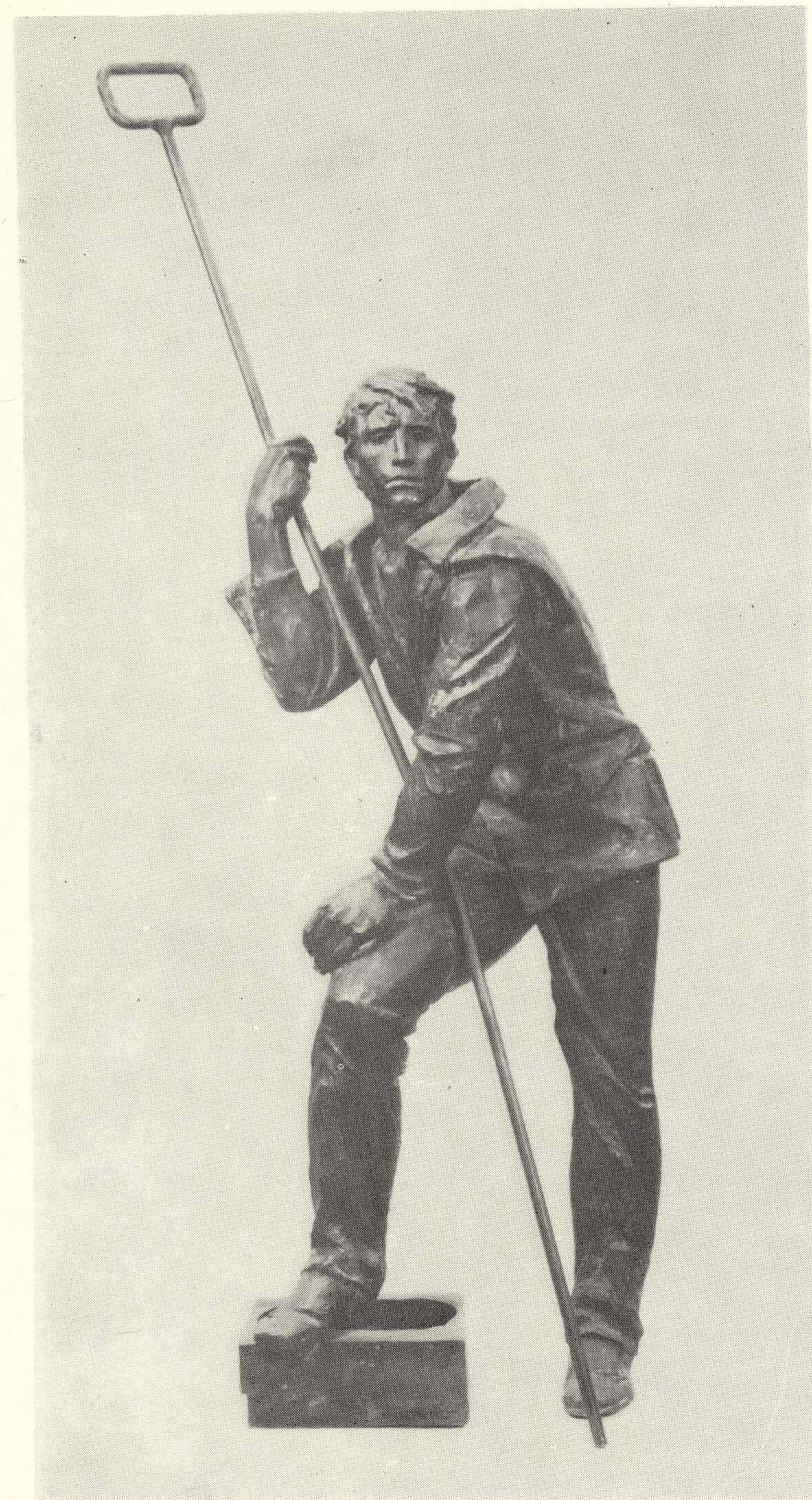
20. Wiera Muchina
Wiatr

21. Jurij Neroda
F. Cander, pionier radzieckiej
techniki raketowej

22. Nikołaj Nikogosjan
Portret artysty S. Martinsona

23. Michaił Pierejaślawiec
Hutnik

24. Iwan Pierszudzew
Portret M. Kantariego,
Bohatera Związku Radzieckiego

25. Adelaida Połogowa
Żołnierz z dziewczynką

27. Michaił Smirnow
Klaun

26. Aleksandr Rukawisznikow
Zapasy

28. Dmitrij Szachowskoj
Dziewczynka z kotem

29. Iwan Szadr
Portret matki

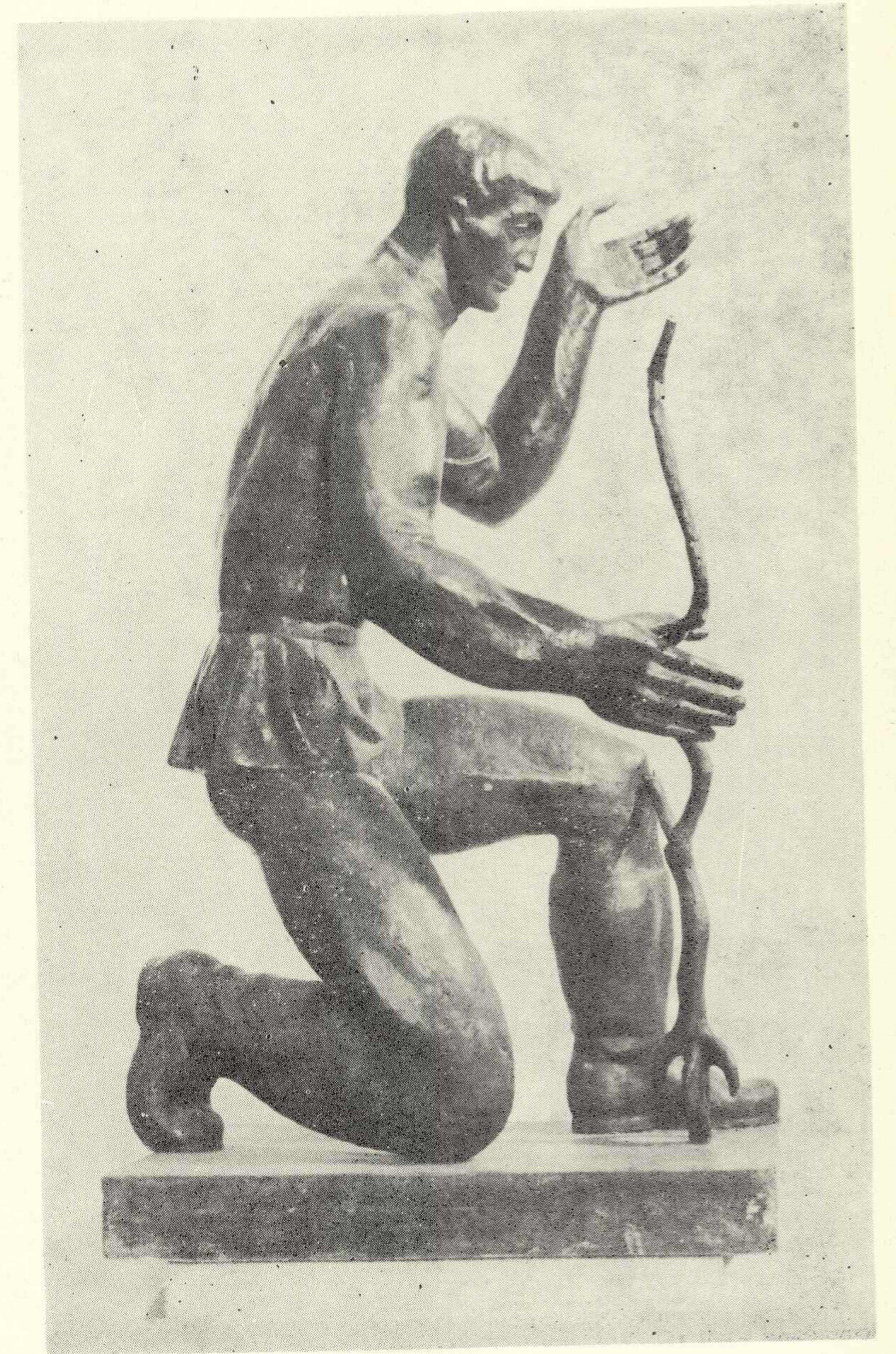

32. Wasilij Watagin
Tygrys

31. Iden Tabidze
Sadzący drzewko

30. Nikołaj Tomski
Robotnik francuski Józef Hilton

Komisarze wystawy:
I. G. Smirnowa i T. B. Manturowa
Projekt ekspozycji w Warszawie:
Witold Janowski
Projekt plakatu i opracowanie graficzne katalogu:
Zenon Januszewski
Przygotowanie materiałów do katalogu:
I. G. Smirnowa
starszy pracownik naukowy WPChK
Zdjęcia:
W. M. Jewstigniew, A. I. Osmulski
Tłumaczenie tekstów:
Helena Szustakowska
Redaktor:
Barbara Mitschein
Redakcja techniczna:
Miroslaw Winiarek
Wydawca:
Centralne Biuro
Wystaw Artystycznych w Warszawie
Na plakacie: 50. Kuźma Pietrow-Wodkin, Fantazja, 1925

Cena 50,— zł.

WDA — Zakład Typograficzny. Zam. 136. Nakł. 800. O-4

